

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTA

Leto VI, št. 33

Ljubljana, sredo 30. maja 1945

Cena L 2.— oz. RM 0.70

V imenu demokracije

»Komaj nekaj dni je minulo od tedaj, ko so morale naše čete zapustiti Koroško, in že čujemo stokanje in klice na pomoč naših bratov na Koroškem. S tega veličastnega zbora sporočamo našim zaveznikom, da od sedaj odgovornost za vse, kar se tamkaj dogaja, ne pada na nikogar drugega, kakor samo nanje.« S temi besedami je maršal Tito v svojem govoru v Ljubljani 26. t. m. opozoril svoje narode in ves svet na krivico, ki se je zgodila ljudstvu na Koroškem. In to dejstvo postaja danes vse bolj in bolj pereče, vse bolj in bolj mučno.

Reakcionarni krogi na zapadu so hoteli prepričati svetovno javnost, da si hoče Jugoslavija, ne oziraje se na mirovno konferenco, z vojaško zasedbo prisvojiti in nasilno priključiti del Koroške. Čeprav so tudi ti gospodje reakcionarji dobro vedeli, da živi v tem delu Koroške slovensko ljudstvo, ki ima vso pravico, da se združi z ostalim slovenskim narodom, so vendar pomagali tistim, ki napenjajo vse sile, da bi preprečili osvoboditev koroškega ljudstva.

Razumljivo je, da je zahtevo po odstranitvi naših enic s Koroške sprejelo naše ljudstvo z velikim nezadovoljstvom in nezaupanjem. Ogorčeno je bilo predvsem zaradi formulacije, s katero so utemeljevali zahtevo po odstranitvi naših enic. Nevarnost, da bi hoteli postaviti mirovno konferenco pred gotovo dejstvo, se ne pripisuje tistim, ki so se že v teku zgodovine in zlasti še v zadnjih desetletjih pokazali za brezobzirne osvajačce naše zemlje, ampak nam, ki smo bili že enkrat žrtev mednarodnih računov.

Popolnoma v nasprotju z medzavezniško deklaracijo o kaznovanju vojnih zločincev, je postala Koroška varno pribežališče domačin in tujih fašističnih kriminalcev, ki jim uspeva, najti zaslonbo pri zavezniških vojnih oblasteh. Ne samo, da mora na Koroškem nezaščiten ljudstvo trpeti teror oboroženih ustaških in drugih zločinskih tolpe, ki se še marsikje kretajo prosto in oboroženo. Ne samo, da mora tuho gledati, kako se vrivajo bivši nacistični lopovi v novo upravo in nadaljujejo to, kar so nekoč počeli v Hitlerjevi službi. Ne samo, da člani nacistične stranke delajo še naprej neovirano s polno paro, da se poslužujejo najbolj nesramnih načinov, se okorišajo z zaupanjem zaveznikov in to zaupanje izrabljajo za zatiranje in vznemirjanje našega ljudstva. Ne samo, da ostajajo intervencije koroškega ljudstva pri angleških oblasteh za aretacijo zločinskih nacističnih tipov brez haska. Se več! Dogajajo se vedno bolj pogosti primeri, da namesto fašističnih zločincev romajo v zapore zavezniški antifašisti in dosledni borci za svobodo. Tako so na primer zaprti tudi mladi fantje, ki so nekoč dezertirali iz Hitlerjeve vojske ter bili ali partizani ali pa se borili v sestavi Rdeče armade, pa so sedaj prišli domov. Zgodilo se je, da so bili na primer v Beljaku ti ljudje poslani na prisilno delo in da spet stojijo za njimi kot stražar nekdanji SS-policisti.

Jasno je, da je namen vsega tega početja, reševanje fašističnih zločincev in odstranjevanje demokratičnih ljudskih predstavnikov. Sicer pa nekateri krogi niti ne skrivajo svojega prizadevanja, da bi Koroško napravili nemško in da bi zatrli svobodoljubni polet koroškega ljudstva. Pogoste so celo glasne izjave ljudi, ki so člani zavezniške vojaške uprave, ki zatrjujejo, da Koroška ne bo nikoli priključena Titovi Jugoslaviji. Ti ljudje med drugim grozijo našim ljudem, kadar zahtevajo združitev s svojim narodom. Nič čudnega seveda ni, da ti ljudje razpihujejo poleg tega vse stare, že tisočkrat izrečene klevete proti Jugoslaviji in maršalu Titu. Tako je tudi puhla, že obrabljena fraza o komunistični nevarnosti in o komunistični Jugoslaviji, ki jo so nekoč tako vneto trobili v svet Hitlerjevi ideologiji in propagandisti, doživela svoje vstajenje in naša svoje novo založništvo. Pri vsem tem je najbolj žalostno dejstvo, da prihaja v nekaterih primerih celo do tako nesramnih pojavov kakor je n. pr. trganje naših zastav ali celo streljanje v sliko našega maršala.

Seveda pa je vse to nasilje naperjeno tudi proti demokratičnim vrstam avstrijskega prebivalstva Koroške, s katerim skušajo ti hujskači vzbuditi šovinistično sovraštvo do Slovencev in do Titove Jugoslavije.

Taka je torej danes situacija na Koroškem. Demokracija, nepristranost v iskanju objektivne rešitve v čakanju na mirovno konferenco, strah pred predudikacijo — vse to je sedaj dobilo oblike, ki so popolnoma izpreverile lice tega, v imenu česar se je zahteval odhod naših enic s Koroške. Tisti, ki so zagnali najsilnejši vik in krik proti temu, da bi Jugoslovanska armada ostala na tistem delu koroškega ozemlja, ki ga je osvobodila s svojo krvjo, so sami postali krivitelji nepristranosti in možnosti svo-

Maršal Tito v Ljubljani in na Gorenjskem

Maršal Tito, ki je v soboto preko Celja prišel v prestolnico Slovenije, je izkoristil obisk naše ožje domovine za to, da se je podrobneje seznanil s položajem v raznih krajih, posebno v Ljubljani. Zabeležili smo že, da se je maršal v soboto popoldne podal na obisk v ljubljanski Tivoli, prekrasno nedeljsko jutro pa ga je izvabilo, da si je utrgal nekaj časa ter se po konferencah, ki so bile namenjene dokončni ureditvi samostojne federalne Slovenije, ob 10. dopoldne s spremstvom odpeljal na majhen izlet. Ogledal si je najprej področje od Viča do Sv. Jakoba, na povratku pa se je povzpel na Ljubljanski grad. Šel je peš po vseh grajskih potih in drevorih. Na tej poti je doživela ljubljanska mladina srečo, da je lahko iz najbližje bližine spoznala in pozdravila velikega voditelja nove Jugoslavije. Starejši ljudje, ki so v štirih letih okusili mnogo grenkobe okupacije in tujčevega jarma, so spoštljivo smemali pokrivala pred možem, ki mu Slovenija in vsa Jugoslavija toliko dolguje za svojo svobodo.

Maršal Josip Broz-Tito je v razgovoru z generalmajorjem Ivanom Mačkom pokazal, da mu je Ljubljana že od prej dobro znana. Z Gradu si je ogledal posamezne mestne dele in se je zanimal zlasti za tvorniške naprave. V posebno zadovoljstvo mu je bilo, da je ostala Ljubljana skoro popolnoma nepoškodovana. Z Gradu se je vrnil maršal Tito proti mestni hiši.

mimo Prešernovega spomenika ter mimo nebotičnika po Dunajski cesti proti vladni palači na Bleiweisovi cesti.

V ponedeljek popoldne se je maršal Tito z avtomobilom odpeljal na Gorenjsko, kjer je opazoval življenje in promet. Okoli tretje ure se je pripeljal na Bled, kjer je izstopil ter si v sprehodu ogledal ta biser slovenske zemlje. Tudi na Bledu se je razgovarjal z domačini, posebno z mladino, ki ga je navdušeno pozdravljala. V hotelu Toplice si je ogledal vojaško bolnišnico, obiskal ranjene vojake ter se z njimi iskreno pomenkoval. Na povratku z Bleda je obiskal še več krajev na Gorenjskem, potem pa se je zopet vrnil v Ljubljano.

Maršal Tito v operi

Snoči je ministrstvo prosvete priredilo s člani opernega gledališča slavnostno predstavo Smetanove »Prodane neveste« na čast maršalu Jugoslavije Josipu Brozu-Titu. Maršal Tito je prišel v spremstvu predsednika Slovenskega narodno osvobodilnega sveta Josipa Vidmarja in predsednika narodne vlade Slovenije Borisa Kidriča.

To je bila prva operna predstava v svobodni Ljubljani. Obiskovalci so maršalu Titu priredili prisrčne ovacije.

Naš zunanji minister pri prezidentu Trumanu

Razpravljala sta prijateljsko o vprašanjih, ki so v zvezi s Trstom

Washington, 29. maja. (Reuter) Prezident Združenih držav Severne Amerike Truman je sprejel danes v Beli hiši jugoslovanskega zunanjega ministra in načelnika jugoslovanske delegacije v San Franciscu dr. Ivana Šubašića. Poroča se, da sta izmenjala odkritosrčne misli glede Trsta in o vprašanjih, ki so s tem v zvezi.

Dr. Šubašić, ki ga je spremljal pri obisku v Beli hiši svetnik jugoslovanskega

veleposlaništva dr. Ivan Frančes, je po sprejemu izjavil dopisnikom:

»S prezidentom Trumanom sva imela zelo ljubezniv pogovor. Razgovarjala sva o vseh vrstah zadev ter govorila na splošno o sedanjem položaju.«

Pred odhodom iz Združenih držav bo dr. Šubašić imel nadaljnje razgovore z uradniki ameriškega zunanjega ministrstva.

Lep sprejem jugoslovanskih zastopnikov v Los Angelesu

Los Angeles, 28. maja. Ameriški odbor za vojno pomoč Jugoslaviji je priredil 20. t. m. v Los Angelesu svečan banket v čast novemu jugoslovanskemu poslaniku v Washingtonu g. Stanjoju Simiću. Skupno z g. Simićem sta odpoštovala iz San Franciscu v Los Angeles tudi člana jugoslovanske delegacije Vladimir Dedijer in Stane Krašovec. Na tem banketu je bilo prisotnih nad 500 najbolj uglednih osebnosti iz Los Angelesa in bližnjega Hollywooda, med njimi mnogo za naših filmskih igralcev in režiserjev ter predstavnikov jugoslovanske kolonije. Poslenička Simića so pozdravili načelnik mesta Los Angelesa ter predstavnik ameriške vojske in mornarice.

V svojem govoru se je g. Simić zahvalil za pozdrave, se na kratko dotaknil jugoslovanske narodno osvobodilne borbe proti okupatorju ter prikazal zasluge maršala Tita za ustvarjanje bratstva in enotnosti med jugoslovanskimi narodi. Nato je govorilo še nekaj govornikov. Na koncu je Vladimir Dedijer v svojem govoru, ki je trajal nad eno uro in ki ga je govoril v angleščini, prikazal pridobitev narodno-osvobodilne borbe. Govori je tudi o delu naših književnikov in umetnikov ter je posebno poudaril biografijo Radovana Zogovića o maršalu Titu.

Po govorih so prisotni zbrali 13.900 dolarjev v pomoč Jugoslaviji. Neka znana filmska igralka je bila tako ginjena nad tem, kar je čula o Jugoslaviji, da je snela

ves nakit, ki ga je imela na sebi in ga izročila odboru za pomoč Jugoslaviji. Mnogo ameriških pisateljev in pesnikov je darovalo svoje knjige jugoslovanskim književnikom in umetnikom. Preko delegata Vladimirja Dedierja so ameriški književniki, med njimi Simić, poslali pozdrave jugoslovanskim književnikom.

Ambasador g. Simić je v spremstvu Dedierja in Krašovca obiskal tudi jugoslovansko kolonijo v San Padru v Kaliforniji, živi 20.000 Jugoslovancev. Tam so naše delegate prišlo in toplo pozdravili. Ob sprejemu so peli naše narodne pesmi in je govorilo več govornikov. Delegat Krašovec je imel obširen referat o obnovi Jugoslavije, Vladimir Dedier pa predavanje o 4. sovražni ofenzivi.

Dobave življenjskih potrebščin Evropi

New York, 27. maja. (Reuter). Generalni direktor UNRRA-e Herbert Lehman je objavil, da je bilo za osvobodene evropske narode vkrcanih ali pripravljenih za vkrcanje proti koncu junija okrog 1.250.000 ton dobav v vrednosti nad 250 milijonov dolarjev. Dobave, namenjene v Grčijo, znašajo 777.000 ton — približno polovico vseh dobav. Načrt za dobave do konca junija obsega 199.000 ton Jugoslaviji, 89.000 Poljski, 76.000 Češkoslovaški in 78.000 ton Italiji.

ščanjem v vseh ostalih predelih naše domovine.

Ni slučaj, da se večina naših sovražnikov poslužuje za napade na našo državo sklicevanja na neka dvomljiva demokratična načela in da hoče nam oporekati naše globoko demokratično bistvo. Vemo namreč, da je to danes najbolj običajna taktika tistih, ki so še včeraj podpihovali fašizem in ki bi danes radi nadaljevali z njegovimi tradicijami. Ne čudi nas, če izbira reakcija za svoje napade prav najnaprednejše, najbolj demokratske države, poleg Sovjetske zveze zlasti Jugoslavijo. Toda zavedamo se, zlasti se po zadnjih dogodkih na Koroškem, da v imenu svoje prave in resnično ljudske in dosledne demokracije lahko z vso odločnostjo protestiramo proti temu, da bi teptali naše najosnovnejše pravice tisti, ki so tako globoko pozgajali načelo nepristranosti in objektivnosti v odnosih do našega ljudstva.

Bogdan Osolnik.

Švedska reakcija se noče posloviti od fašizma

Moskva, 28. maja. (Tass) »Pravda« je objavila članek Demidova, ki ostro kritizira protisovjetsko obrekovanje, ki ga razširja gotov del švedskega tiska. Demidov piše, da je fašistična politična pokvarjenost zapustila globoke sledi v deželah, ki so vzdrževale tesne zveze s Hitlerjevc. Taka dežela je Švedska, ki je prekršila svojo nevtralnost v prid Nemčiji in ki je nastopila na ljubo bila sovražna Sovjetski zvezi. Švedski reakcionarji lažejo, če pravijo, da so pomagali Hitlerjevcem proti svoji volji. Mnoge švedske politike veže z nacisti politično in duhovno sorodstvo, to je bilo jasno med vojno in je postalo še jasnejše zdaj po zmagi zaveznikov. Znatno del švedskega tiska še naprej nadaljuje s fašistično propagando. Kot primer navaja Demidov umazan članek, ki globoko žali sovjetsko ljudstvo in ki je izšel v reviji »Obs«, članek v listu »Esternlands lönstining« in v listu »Aftontingen«, ki obstojajo v nesramnem obrekovanju Rdeče armade itd. Pisec članka pravi, da je samo v deželi, v kateri je dolgo deloval fašistični strup, mogoč pojav takih člankov. Švedski vladajoči krogi še naprej vzdržujejo isto »nevtralnost«, ki so jo izvajali med vojno. Fašistični propagandisti na Švedskem, ki stremito na vse mogoče načine za tem, da bi zasejali nesoglasje med zavezniki in pripravili švedsko ljudstvo do tega, da bi mrzilo Sovjetsko zvezo, igrajo v deželi pomembno vlogo in ravno kar očitno, vsaj uživajo zaščito in pobudo. Ista močna roka, ki je med vojno delala skupno s Hitlerjevo Nemčijo, izza kulis vodi ta del tiska.

Demidov pravi, da zdaj še ni mogoče ugotoviti škode, ki bi jo pri švedskem ljudstvu povzročila s tem slepim sovraštvom do Sovjetske zveze izizvalna politika, ki jo je prevzela švedska iz rok mednarodnih pustolovcev in izizivalec. Toda histerično protisovjetsko sramotjenje je iz švedskega tiska odplavilo vsak glas razuma in časti. Zlobne in nepoštenne gonje proti Rdeči armadi in Sovjetski zvezi vodijo pod zastavo »Svobode tiska«. Toda, dostavlja pisec članka, kaj ima ljudstvo, ki se je prodalo Nemčiji in ki je pomagalo pri vesoljnem rušenju evropske demokracije in kulture, ki so ga povzročili nemški fašisti, skupnega s »svobodo tiska«.

Švedska, pravi nadalje Demidov, je bila dolgo pod vplivom nemškega fašizma. Zdaj je prišel čas, da končno ugotovimo, da je Rdeča armada do kraja porazila nacistično, da je Sovjetska zveza velika demokratska sila, da so zmage Rdeče armade in zaveznikov ustvarile pogoje za mirno sožitje evropskih narodov. Ni dvoma, da želi švedsko ljudstvo vzpostaviti prijateljske odnose s Sovjetsko zvezo in da je del švedskega tiska, ki je grajal švedsko politiko v času vojne, storil dobro svojemu ljudstvu.

Osnovni in življenjski interesi sovjetskega in švedskega ljudstva si nikakor ne nasprotujejo, marveč obratno, sovpadajo. Med švedskim ljudstvom je, kakor povsod drugod, močno razvita priljubljenost Rdeče armade in Sovjetske zveze. Ta priljubljenost narašča. Iz tega vzroka skušajo švedski pristaši fašizma zasejati razdor med sovjetskim in švedskim ljudstvom. Nadaljujejo s politiko, s katero so pričeli, ko je še živel in deloval njihov Göbbels. Čas je, zaključuje pisec članka, da bo tega konec.

Koliko časa bo Španija še ščitila fašiste?

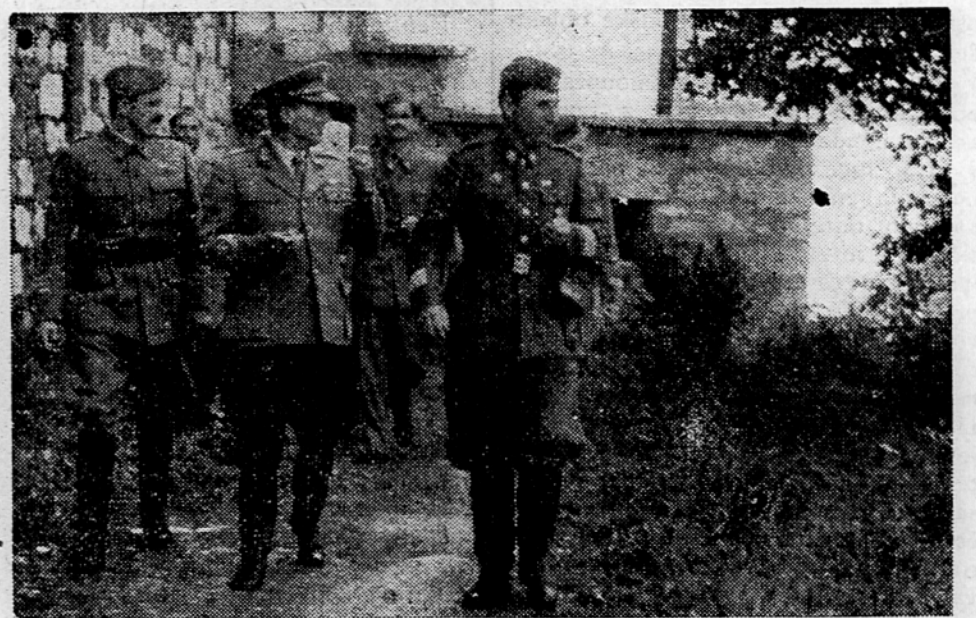
New York, 28. maja. (Tass.) Govoreč o zaščiti, ki jo je dala Španija Lavalu, belgijskemu fašistu Degrelu in drugim, piše newyorški list »Herald Tribune«, da se bodo taki primeri ponavljali toliko časa, dokler bo ostal Franco na oblasti. List »Evening Star«, ki izhaja v Washingtonu, označuje Francova dejanja kot izživanje in soglasja z omili, ki zahtevajo padec Francove diktature. Radijski komentator Sergio izraža upanje, da bo Francija prekinila svoje odnose s Španijo. Radijski komentator Sileuc pravi, da je španska zaščita Lavalu najboljši vzrok, da zavezniki prekinijo svoje stike s Franco.

Tudi napredne skupine, sindikalne in kulturne organizacije latinske Amerike ponavljajo neprestano zahteve po prekinitvi diplomatskih odnosov s fašistično Španijo. Dopsnik lista »New York Times« poroča, da je Larga Espada, član poslanske zbornice Nicarague in glasnik širokih množic, predložil v zbornici predlog, ki zahteva od vlade Nicarague, da prekine stike s Franco.

Sovjetska zveza — sfinja?

Moskva, 28. maja. (Tass.) V mednarodnem pregledu piše »Pravda«: Gotovi imo- zemske opazovalci in komentatorji radla se te dni specializirajo v tem, da predstavljajo Sovjetsko zvezo kot neke vrste sfinjo. Očitno je postalo moderno, da se vstane in govori o Sovjetski zvezi v dolgih pr- stah vprašajev. Čim se prične pogovor o SSSR, se na obrazih nekaterih opazovalcev in komentatorjev pojavi izraz zbežanosti. Ne bomo se motili, če rečemo, da je v največ slučajih to pretvarjanje. Nekateri ljudje bi radi ovili Sovjetsko zvezo z umetno megljo vprašajev, da bi s tem razbili medsebojno razumevanje, ki je bilo ustvarjeno med narodi v temnih dneh skupne vojne za uničenje fašistične Nemčije. Sovjetska zunanja politika je jasna, logična in dosledna. Isto se ne more reči o položaju njenih nasprotnikov. Njihovo obnašanje se lahko imenuje uganljivo, če bi bile v politiki uganke.

Maršal Tito na sprehodu po Ljubljanskem Gradu

Jetniki iz taborišča Ebensee maršalu Titu

V koncentracijskem taborišču v Ebenseeu v Avstriji, ki je bila podružnica zloglasnega Mauthausena in ki je od jugoslovanske meje pri Podkorenju oddaljeno le 200 km, je bilo dne 6. maja, ko so Amerikanci osvojili Ebensee, zaprtih 1500 političnih jetnikov, med njimi 604 jugoslovani. Dan po prihodu ameriških čet je bil v taborišču sestanek vseh jugoslovanskih političnih jetnikov, ki so maršalu Titu poslali naslednjo pozdravno brzojavko:

»Tovariši maršal!

Poslednji osvobodjeni politični jetniki v koncentracijskem taborišču v Ebenseeu, ki smo ostali živi, smo srečni, da moremo svoj prvi pozdrav poslati Tebi, svojemu maršalu, ki si primer herojstva in požrtvornosti v borbi za svobodo naših narodov proti najbolj krvavemu sovražniku človeštva — zločinskemu mednarodnemu fašizmu in nacionalsocializmu.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Jetniki koncentracijskega taborišča Mauthausen, delovna komanda Cement, Ebensee, 7. maja 1945.«

Živela enotnost Osvobodilne fronte!

Temelji naše nove demokratične oblasti

Vse, kar je v naši narodno-osvobodilni borbi zraslo in se zgradilo, vse to je zraslo neposredno iz našega ljudstva, iz vsakokratnih potreb, ki jih je čutilo pri delu in naporih za svojo osvoboditev, pri delu in naporih za čimprejšnje uničenje okupatorja in njegovih domačih pomagačev. Tako je bilo tudi z našo novo ljudsko oblastjo. Tudi ona je zrasla iz našega ljudstva, iz njegovih potreb v dobi, ko je bila naša narodno-osvobodilna borba na svojem višku in je potrebovala za svoj uspešen nadaljnji razvoj organiziranejši oblik in trdnjših temeljev. Te nove oblike in trdnjši temelji so postali naši pri svobodnih demokratičnih volitvah izvoljeni narodno-osvobodilni odbori, in sicer krajevni, okrajni in okrožni z vsemi lastnostmi in pravicami prave oblasti. Oni so samoupravni organi, ki združujejo v sebi zakonodajno in izvršilno oblast, ki jo izvajajo v okviru veljavnih zakonov in splošnih odlokov višjih oblastnih organov, predvsem Slovenskega narodno-osvobodilnega sveta in narodne vlade Slovenije.

Bistvena značilnost naše nove ljudske oblasti je ta, da raste v razliko od vseh starih oblik oblasti od spodaj navzgor. Le tako pride pri vseh stopnjah oblasti v polni meri do izraza ljudska volja, tista volja, ki je pri graditvi naše nove ljudske oblasti edina odločujoča. In po načinu volitev, s katerimi so se gradili in se še grade temelji naše ljudske oblasti, prihaja ljudska volja v polni meri do izraza. Volijo ne samo možje od 21. leta dalje, voli tudi mladina od 18. leta dalje, volijo vojaki ne glede na starost in — kar je najvažnejše in najbolj značilno za našo ljudsko demokracijo — prvič v zgodovini našega naroda volijo tudi žene. One so postale enakopravne moškim, pravico do te enakopravnosti pa so si same priborile in pridobile s svojim trpljenjem, s svojimi žrtvami in krvjo, ki jo za svobodo prelivala prav tako kakor moški. Da so demokratične volitve lahko samo tajne, je samo po sebi umevno. Pri volitvah, ki so bile lani na osvobodjenem in po partizanih kontroliranem ozemlju, je kandidatne liste imela pravico postavljati Osvobodilna fronta in vse skupine in organizacije, ki v njej sodelujejo. Osvobodilna fronta kot predstavica slovenskega narodno-osvobodilnega gibanja, kot predstavica tistih borbenih slovenskih ljudskih množic, ki imajo po svojem delu in žrtvah, ki jih doprinašajo in so jih doprinele za osvoboditev svojega naroda, ima edino pravico govoriti in odločati o lastni usodi. Te množice si po lastnem preudarku izbirajo kandidate, izbirajo tiste može in žene, ki to zaslužijo, ki so že s svojimi dejanji in ne samo z besedami dokazali, da so vredni zaupanja. Razen tega je imel pri volitvah v krajevne narodno-osvobodilne odbore pravico predlagati po enega kandidata tudi vsak posamezen volilec, s čimer je bila demokratična osnova volitev in naše ljudske oblasti še okrepjena.

Obseg posameznih samoupravnih enot ni vnaprej določen z raznimi uradnimi odloki, kakor se je dogajalo v bivši Jugoslaviji, kjer so bile meje upravnih enot najpogostejše čisto nenaravno odredene vse prej kakor v skladu z interesi prebivalstva. Pri določitvi obsega naših samoupravnih enot prihajajo do izraza predvsem ljudska volja in ljudske težnje, nadalje gospodarska zaokroženost in prometna povezanost. Načelo pri ustvarjanju najnižjih enot je, da obsega področje krajevnega narodno-osvobodilnega odbora temeljno naselje, vas. Sicer je pa od samega prebivalstva odvisno, če se hoče združiti v območju krajevnega narodno-osvobodilnega odbora s sosedno vasjo ali z več vasmi.

Važno načelo naše nove ljudske demokracije je odgovornost narodno-osvobodilnih odborov ne samo navzgor, kakor je bilo prej v bivši laždemokratični državi, ampak predvsem navzdol nasproti ljudstvu, ki je odbore izvolilo, da mu služijo. Tako so krajevni narodno-osvobodilni odbori za svoje delo odgovorni predvsem vaškemu zboru volivcev — vaškemu parlamentu, s katerim se morajo posvetovati o vseh važnih odločitvah in ukrepih, navzgor pa okrajnemu narodno-osvobodilnemu odboru. Okrajni izvršni odbori so za svoje delo odgovorni okrožnim skupščinam, navzgor pa Predsedstvu Slovenskega narodno-osvobodilnega sveta oziroma narodni vladi. Okrožne skupščine so se v nekaterih primerih, kjer so prilike dopuščale, volile tudi neposredno iz ljudstva.

V skladu z načeli resnične ljudske demokracije je, da noben odbor in noben odbornik ni izvoljen za naprej določeno dobo. Odbori in posamezni

odborniki opravljajo zaupane jim naloge samo dotlej, dokler postopajo v skladu z voljo ljudstva oziroma v skladu z njegovimi interesi. Ljudstvo ima pravico in dolžnost sleherni odbor in slehernega odbornika, ki ne izvršuje v redu svojih nalog, takoj odstavi in si izvoliti drugega. Tako so odstranjene vse možnosti, da bi se na prsih našega ljudstva ponovno zaredile kakršne koli pijavke, ki bi živele na račun njegovih žuljev in njegove krvi ter delale proti njegovim interesom.

Delo v posameznih narodno-osvobodilnih odborih je razdeljeno na isti način kakor pri narodni vladi. Vsak član odbora je odgovoren za posamezen odsek, tako na primer za finance, za prosveto itd. Da so pa posamezni odborniki kos svojim nalogam, jim je v odsekih v pomoč v skladu z njihovim delokrogom večje ali manjše število upravnih moči in strokovnjakov. Člani posameznih odsekov niso postavljeni, ampak voljeni. Pri okrajnih in okrožnih narodno-osvobodilnih odborih delujejo tudi razne komisije, podobne kakor pri slovenski narodni vladi.

Po odloku o razpisu volitev v narodno-osvobodilne odbore, ki je bil sprejet na drugem zasedanju Slovenskega narodno-osvobodilnega sveta v Črnomlju v dneh 19. in 20. februarja 1944, je bilo že v teku narodno-osvobodilne borbe izvoljenih v Sloveniji 600 krajevnih narodno-osvobodilnih odborov, med njimi 300 v Primorskem. Neposredno izvoljenih okrajnih narodno-osvobodilnih odborov je 23, med njimi 4 v Beli Krajini, 1 na Dolenjskem, 3 na Notranjskem, 2 na Štajerskem, ostali pa na Primorskem. Neposredno je bil izvoljen 1 okrožni narodno-osvobodilni odbor, in sicer v Beli Krajini, posredno preko okrajnih odposlancev izvoljenih okrožnih narodno-osvobodilnih odborov je bilo 6, med njim 4 v Primorskem. V Primorskem je bil poleg tega kot poseben upravno-politični organ za Primorsko izvoljen Pokrajinski Narodno-osvobodilni odbor za Primorsko. Zavedati se moramo, da so bili mnogi izmed teh odborov izvoljeni in da se je tudi njihovo delo razvijalo v najtežjih prilikah in okoliščinah narodno-osvobodilnega boja in sovražne okupacije. Ljudstvo, ki je volilo, in kandidati, ki so kandidirali, so čestokrat postavljali v nevarnost svoje življenje in premoženje, toda kakor so naši borci na položajih šli v boj ne glede na nevarnosti, zavedajoč se svojih velikih dolžnosti do naroda in nove države, prav tako je naše ljudstvo v »zaledju« gradilo svojo oblast junaško in neustrašno, tesno povezano z borci, ki jim je bilo treba nuditi vso pomoč in podporo. In v resnici je bilo delo naših narodno-

osvobodilnih odborov v teku osvobodilnega boja ogromno. Oni niso samo pomagali civilnemu prebivalstvu v najtežjih dneh, da je vzdržalo vso težo vojne, zlasti na gospodarskem področju, oni imajo predvsem največjo zaslugo pri tem, da je naša vojska lahko vzdržala v neenaki borbi z okupatorjem, saj so ji prav narodno-osvobodilni odbori tvorili najtrdnjše zaledje v vsakem pogledu, posredno še v njenem oskrbovanju. Tudi žrtve naših narodno-osvobodilnih odborov niso bile majhne. Nešteto odbornikov in odbornic je žrtvovalo svoje življenje zaradi izpolnjevanja domovinske dolžnosti, nešteto jih je trpelo po sovražnih taboriščih in ječah. Prav tako kakor naša vojska se je tudi naša narodna oblast utrjevala v krvi in žrtvah, v viharju borbe se je prekalila in si ustvarila temelje, ki so prav zaradi tega neporušni.

Naši narodno-osvobodilni odbori so svoje težko delo uspešno opravljali, ker so se sproti učili iz lastnihkušenj, ker so se skušnje v delu na enem področju prenašale na drugo, pa tudi zato, ker je naša najvišja oblast, Predsedstvo Slovenskega narodno-osvobodilnega sveta, vzgoji narodno-osvobodilnih odborov posvečala vso svojo skrb. Na osvobodjenem in neosvobodjenem ozemlju je bilo še med narodno-osvobodilno borbo lepo število upravno-političnih tečajev, ki so nudili odbornikom teoretično in praktično podlago za njihovo delo. Možje in žene, stari oanci in mladina so se mnogokrat v največjem letnem delu udeleževali teh tečajev in skušnje, ki so si jih na njih pridobili, prenašali v svoje vsakdanje delo v odborih. Upravno-politični tečaji se bodo sedaj nadaljevali na sedežih okrožij, nameravana je tudi ustanovitev centralne upravno-politične šole v Ljubljani, kjer se bodo izobraževali funkcionarji naših narodno-osvobodilnih odborov za vso Slovenijo.

S popolno osvoboditvijo se graditev naše ljudske oblasti nadaljuje. Ze izvoljeni narodno-osvobodilni odbori delujejo dalje, tam pa, kjer še niso izvoljeni, opravljajo posle oblasti odbori Osvobodilne fronte. Zavedati se moramo, da naša ljudska oblast raste iz Osvobodilne fronte, iz onetnega političnega gibanja vseh Slovencev, in da je močna organizacija Osvobodilne fronte pogoj za trdno ljudsko oblast. Dokler ne bodo razpisane splošne volitve v narodno-osvobodilne odbore v krajih, ki so bili v zadnjem času osvobojeni, ima Osvobodilna fronta, ki je naš narod pripeljala v svobodo, nedvomno vso pravico, da opravlja tudi posle oblasti.

Danes ne smemo misliti samo nase

Velika stvar je svoboda. Potrebna so bila štiri leta, štiri leta nadčloveškega trpljenja in naporov, da smo to do dna domeli.

Kmet ve: grunt, na katerem je živel njegov rod, ostane njegov in njegovih potomcev vse dotlej, dokler mu bo lastnik dajal svoje žulje in svoj znoj. Ne bo se več zgodilo, da bi se od neke priklatil tujec in rekel: vzemi culo in pojdi! Kar si ustvaril z delom svojih rok, je moje.

Delavec je spoznal: ne bo me več pošiljal na ceste nemški fabrikant. Nikoli več se ne bo zgodilo, da bi kdo rekel: ne potrebujem te več, pojdi kamor koli; ne potrebujem več tvojega dela in ni mi mar tvoja družina.

Danes gremo zvečer vsi mirno spat, ker vemo: nihče ne bo ponoči vdiral v naša stanovanja, da nas odpelje v zapor, v mučilnice, v internacijo, v smrt.

Zopet se po naši zemlji razlega lepa slovenska pesem, razlega tudi tam, kjer je bila že pet in dvajset let prepovedana. Še včeraj pa so ljudje romali v ječe zaradi slovenske besede. Slovensko knjigo, ki so jo naši veliki duhovi ustvarjali v trpljenju in samoodpovedi, so sežigali. Danes vemo, ob knjigi, ki nam jo ustvarja slovenski genij, bo postal velik in prosvetljen ves naš narod.

To je svoboda. O tej svobodi je sanjal naš partizan od prvih dni težkih bojev pa do zadnjih velikih zmag. Za to so tisoči in tisoči prelivali kri, žrtvovali svoje zdravje, dali svoja življenja.

O tej svobodi je sanjal naš kmet, ko je štiri leta vzdrževal svojo vojsko, ko si je pritrgoval od ust, da so se preživeli partizani, ko je dal, če je bilo potrebno, tudi zadnjega vola. Ni se strašil sovražnikove grožnje, ni se strašil njegovega divjanja. Na tisoče kmečkih domov je požganih, na stotine zavednih gospodarjev je bilo pobitih, toda slovenskega kmeta to ni

omajalo, ker je vedel, da gre v tej borbi več ko za njegovo hišo, več ko za njegovo življenje, šlo je za njegov grunt in vso slovensko zemljo.

O tej svobodi so sanjale slovenske žene, ki so vsa štiri leta stale v prvih borbenih vrstah za lepšo bodočnost našega naroda. Pretepali so jih, mučili, onečali in ubijali. Na tisoče in tisoče so jih odpeljali v koncentracijska taborišča po Italijo in Nemčijo. Toda vse to ni zlomilo njihovega borbenega duha. Na izpraznjena mesta so stopile vedno nove in nove borke.

O tej svobodi je sanjala naša mladina, ki je žrtvovala izmed vseh največ, dala največ, bila najbolj predana, pa najsi bo to v vrstah borcev ali doma v zaledju. Grobovi naših mladincev in mladink pričajo o tem.

Ne, nam svoboda ni bila darovana. Res pa je, da so poedinci zanjo še zelo malo žrtvovali. Nočemo jim delati očitkov, temveč le pozivamo jih, da vsaj sedaj dajo svoj delež. Svobodo smo mi priborili z orožjem, z delom jo bomo obdržali in utrdili. Domovi, tovarne, železnice so porušene, ljudje izčrpani, goli, bos, goloroki. Nadčloveških naporov bo treba, da si čimprej opomoremo. Še bo treba žrtve. Moramo reči, večina našega ljudstva se tega dobro zaveda in je pripravljena na žrtve, kakor je bila pripravljena vsa štiri leta. Delavci, ki so bili jedro našega odpora, so tudi v novih razmerah pokazali veliko razumevanje za skupne potrebe našega ljudstva. V delo uvažajo novega duha, delajo udarniško, tekmujejo med seboj, kdo bo dal več, ne oziraje se na odmerjeni čas, ne mislijo nase.

Tudi kmetje niso odpovedali. Po Beli Krajini, po ostali Dolenjski in po Notranjskem so v letošnji pomladi pokazali čudeže svoje zmogljivosti. Ni bilo ljudi, ni bilo živine, zgodilo se je, da je imela vsa vas enega samega vola — in vendar so vso zemljo obdelali. Tudi po drugih predelih vlagajo kmetje vse

svoje napore v to, da bi ne ostal niti kosček zemlje neobdelane.

Da, večina naših ljudi se je v teh težkih dneh spremenila, da ne misli več le nase. Misli predvsem na skupnost. Samo poedinci so še med nami, ki mislijo le nase in na svoje osebne křristi.

Pred nekaj dnevi so naše oblasti izdale nalog o prijavi in popisu vseh zalog življenjskih potrebščin in drugega blaga. Bilo je nedvomno pravilno, da so naši trgovci, hotelirji in tovarnarji do sedaj prikrivali svoje zaloge, ker so s tem odtegovali blago sovražniku. Napočno pa bi bilo, če bi blago prikrivali še naprej, ker bi ga s tem odtegovali lastnemu narodu v dneh, ko ga najbolj potrebujemo. S takim početjem bi ovirali napore naše oblasti, da se čimprej izmotamo iz sedanjih težav, bi se izločili iz ljudske skupnosti, ki mobilizira vse svoje sile in vsa svoja sredstva za obnovo porušene domovine. Kakor se je večina prizadetih odzvala potrebam svojega naroda, pa poedinci še vedno nočejo razumeti, kaj je njihova dolžnost.

Prav te dni je narodna zaščita na Bledu izvršila pregled zalog v hotelu Starkl in našla zazidano veliko živil, manufakturnega blaga, vina in galanterije. Lastnik zalog ni prijavil, ker še vedno misli samo nase in mu potrebe ljudstva niso mar. Naša oblast pa misli predvsem na ljudstvo, zato je neprijavljene zaloge zaplenila in blago razdelila med ljudi.

Najbrže je takih »Starklov« po naši domovini še nekaj. So med trgovci, med gostilničarji, med hotelirji in med tovarnarji. Poznamo ljudi, ki so si v času okupacije na vse načine prizadevali, da bi čim bolj dvignili proizvodnjo in s tem pomagali okupatorju, zdaj pa, ko bi bilo potrebno pomagati lastnemu ljudstvu, pa so poskrili zaloge, surovine, in trdijo, da zaradi pomanjkanja surovin ne morejo proizvajati. Ti ljudje mislijo samo nase, mislijo na svoje osebne koristi. Neprestano računajo, kako bi izrabili stisko svojega bližnjega, da bi bil njihov dobiček čim večji. Ljudstvo strada, ljudstvo je

golo in boso, oni pa skrivajo zaloge, da bi z njimi jutri izželi iz našega ljudstva poslednji groš, še zadnjo srago krvi. Vsa štiri leta niso ničesar žrtvovali za svoj narod, pa niso pripravljeni na žrtve niti danes, ko je treba skupno graditi novo domovino. Vsa štiri leta so mislili samo nase, pa mislijo tudi sedaj.

Preko tega ne moremo molče. Zato ne, ker je na tisoče in tisoče žrtvovalo svoja življenja za blagor nas vseh. Po vseh predelih naše izmučene domovine so njihovi grobovi. Ti borci niso nikoli mislili nase. Če bi, bi rajši uganjali črno borzo in bogateli. Tudi naše žene, ki so jih po mučilnicah onečali, niso mislile nase, prav tako ne naša mladina, ki je šla s pesmijo na ustnicah v boj. Vsi ti niso mislili nase. Če bi, bi danes ne bilo naše svobode in jutri ne slovenskega naroda.

Ne bi bilo. Naši ljudje bi bili raztepeni na vse štiri vetrove. Umirali bi po poljskih taboriščih, po šlezjskih rudnikih, po westfalskih tovarnah, po norveških planinah in po afriških puščavah. In tisti, ki danes skrivajo blago, tisti, ki so dali med vojsko vsa svoja sredstva okupatorju na razpolago, bi po končani vojni najbrže prav tako romali v tuje dežele, kakor so leta 1941. Štajerski kmetje, ko so morali prepustiti vse svoje premoženje grabežljivemu tujcu. Da, tudi za tiste, ki še danes niso ničesar pripravljene žrtvovati za svoj narod, so prelivali naši borci svojo kri.

Zaradi številnih žrtve, ki jih je dal naš narod za svojo svobodo, zaradi izrednih naporov, ki jih vlagal danes vse naše ljudstvo, da bi čimprej dvignili našo domovino iz ruševin, ne moremo dopustiti, da bi živeli med nami spekulanti, ki bi skušali bogateti na račun ljudske stiske in pomanjkanja. Ne moremo dopustiti, da bi imeli poedinci neke skrite zaloge, naše ljudstvo, ki je v štirih letih dalo svojemu narodu vse na razpolago, življenje in imetje, pa bi stradalo in trpelo. Če kdo še v teh časih ni voljan izpolniti svoje dolžnosti do ljudske skupnosti, ga bo ljudska skupnost morala k temu prisiliti.

Vojna na Daljnem vzhodu

London, 29. maja (BBC). Supertrdnjave so zopet izvedle močen bombni napad na Japonsko in sicer na pomorsko oporišče v Yokohami. Preko 450 supertrdnjav je vrigo 3200 ton zažigalnih bomb.

Na Okinavi so Američani zavzeli polovico glavnega mesta Naha. Na Luzonu so ameriške čete zavzele mesto po dohodu k Cagayanu. Zavezniška letala so zopet napadla Formozo. Na Tarakanu so avstralske čete dosegle neko mesto na severni obali. Čete britanske 14. armade v Birmaniji prodirajo proti Kalamu.

Trumanova poslanica kongresu

Washington, 29. maja. (AFI). V poselni poslanici kongresu je Truman izrazil željo po širši politiki, ki naj omogoči podporo brezposelnim v obdobju gospodarskega prehoda od vojne k miru. Pri tem je poudaril, da je v tem obdobju, zlasti v obdobju popolne razorožitve trenutna brezposelnost neizbežna. Predsednik je tudi neposredno vprašal, kaj ostanejo na mestu, da se obdržijo proizvodnja, ki je potrebna za vojno na Pacifiku.

Spominska svečanost v Budimpešti

Budimpešta, 29. maja (Tass). Danes je bila tu pred poslopjem madžarskega parlamenta svečanost v spomin madžarskega političnega voditelja Bajcsi-Zs linskega, ki so ga usmrtili fašistične tolpe. Bajcsi Zs linszky je odločno in pogumno obsodil vstop Madžarske v vojno proti SSSR in zahteval, da se madžarske čete odpokličejo s sovjetskega ozemlja. V marcu leta 1944 so ga Nemci zaprli. Fašistično sodišče ga je obsodilo na smrt na večalih. 24. decembra 1944 so ga Szalasyjevi plačanci obsedeli v Sopronju. Ko je prišla Rdeča armada na Madžarsko, so njegovo truplo prepeljali v Budimpešto. Madžarski parlament je ovekovečil spomin hrabrega borca proti fašizmu s tem, da mu je po smrti podelil naslov ministra za narodno obrambo in čim generalnega majorja. Spominske svečanosti so se udeležili ministrski predsednik Miklos Bela, člani vlade, politični svetovalec zavezniške kontrolne komisije Puškin, voditelji demokratiških strank in sorodniki pokojnega junaka. Na svečanosti so govorili Miklos Bela, predsednik neodvisne stranke malih kmetov Tildi Zoltan, predsednik narodnega odbora Gyula Kallay, Puškin in drugi.

Skrb poljske začasne vlade za višje šolstvo

Varšava, 28. maja. (Tass). Prosvetno ministrstvo začasne poljske vlade posveča veliko skrb za organizacijo in vzpostavitev višjih poljskih šol. Število študentov presega 14.000. Posebno je treba pohvaliti odlično delavnost medicinskih fakultet v Varšavi, Krakovu, Poznanju in Lublinu, tehnične fakultete v Varšavi, rudarske akademije v Krakovu, trgovske akademije v Poznanju in raznih drugih višjih šol Poljske. Poljska začasna vlada je določila 8 milijonov zlotov za gmotno pomoč dijakom.

Smrtno taborišče v Chelmu na Poljskem

Moskva, 28. maja. »Polpress« piše, da so Nemci pomorili v taborišču Chelmu v okrožju Molo Kolo, zapadna Poljske, okrog 1.300.000 ljudi. Med žrtvami so bili Mačžari, Rumuni, Čehoslovanci, Nemci in Poljaki. Mnogi izmed njih so bili pomorjeni v plinskih celicah.

Zbiranje starega papirja

Začasna glavna uprava tiska za Slovenijo poziva vse okrajne, mestne in kvartne odbore, naj takoj organizirajo zbiranje starega in makulturnega papirja.

Pozivamo vse mladinske organizacije, da pri tem za naš tisk tako važnem delu tekmujejo med seboj.

Prijave o zbranem papirju sprejema tov. Vardjan Velimir v pisarni Združenih papirnic, Tyrševa 1a, II, kjer se dobe tudi tozadevna pojasnila.

Obsodba treh advokatov

Beograd, 27. maja.

Obsojeni so bili advokati: Slavko Barle, Vekoslav Kisovec in Dionizij Godina iz Beograda, ki so stopili v službo okupatorja in so bili vse čas zasedbe najvišji okupatorski sodelavci. Advokat Slavko Barle je bil pomočnik nemškega komisarja za likvidacijo židovske manjšine v Srbiji. Sodno je izterjeval dolžnike židovske manjšine. Pred sodiščem je branil črnoboržance in se pojavljal v spremstvu uniformiranih Nemcev, hoteč s tem prestrašiti sodnike. Vekoslav Kisovec je že pred vojno zastopal veliko nemških tvrdk in je bil od nemškega vojnega sodišča obsodjen na 3 leta zapora zaradi utajenih akcij podjetja »Tatac«. Na intervencijo njegovih prijateljev iz nemškega poslanstva ga je nemški vojaški poveljnič oprostil pred nemškim vojaškim sodiščem.

Dionizij Godina je bil predvojni zastopnik zavarovalnice »Assicurazioni Generali«, v času zasedbe pa je zastopal veliko nemško tvrdko »Bankvereln«. Ob neki priliki je šef sodišča pri vojaškem poveljstvu Srbije Uperikampf imel predavanje o uporabi mednarodnega vojnega prava s strani Nemcev na zasedenih področjih in se trudil, da bi dokazal, da so brutalni postopki vojaške sile po mednarodnem pravu dovoljeni in upravičeni. Godina je spregovoril kot edini diskutant in se zahvalil Uperikamfu za predavanje. Zaradi tako odkritega in tesnega sodelovanja z nemškim okupatorjem je vojno sodišče obsodilo Slavka Barleta, Vekoslava Kisovca in Dionizija Godina na tri leta prisilnega dela na izzubo državljanstva časti za dobo petih let po izvršeni kazni in na zaplenbo imovine.

Zastopniki Čehoslovakov pri predsedniku Pokrajinskega NOO za Primorsko

Trst, 28. maja. Predsednik pokrajinskega NOO za Primorsko France Bevk je sprejel pretekli četrtak člana tržaškega mestnega sveta Jana Kublerja, šefa čehoslovaške vojne misije Bogomila Bartiša, predsednika tržaške sekcije narodnega odbora čehoslovaške republike in Josipa Kolaržika, tajnika iste sekcije.

Ob tej priliki so razpravljali o raznih vprašanjih in duhu tradicionalnega bratskega prijateljstva med Jugoslovijem in Čehoslovakijo. Čehoslovaška delegacija je predložila naši oblasti program dela zgoraj omenjenega tržaškega odbora. Ta delavnost bo vedno močnejša, posebno na kulturnem in gospodarskem polju, ter bo urejevala prirčno sodelovanje z našo oblastjo, kar je iskrena želja vseh pristojnih krogov obeh prijateljskih narodov.

Predsednik France Bevk je izrazil delegaciji svoje zadovoljstvo in pohvalo za delo, ki ga čehoslovaški odbor izvaja posebno na gospodarskem polju. Istosčasno je tudi obljubil vso možno pomoč in podporo za vse podvige, ki so v načrtu tega odbora.

Težave pri obnavljanju naših železnic

V bližnjih dneh bo obnovljen potniški promet na vseh lokalnih progah — Vozni red na že obratujočih progah

Ljubljana, 29. maja. Obnova našega železniškega prometa napreduje. Potniški vlaki vozijo že na progah Ljubljana—Trst in Reka, Ljubljana—Vrhnika, Ljubljana—Zalog, Ljubljana—Rakovnik—Kočevje in Ljubljana—Maribor oziroma Ljubljana—Zagreb. Delujejo torej že važne prometne žile v Sloveniji. V prihodnjih dneh pa bo odprti potniški promet tudi na večini lokalnih prog ki so za promet sposobne. S tem bo zopet napravljen velik korak naprej, ki bo omogočil, da se naši kraji čim bolj zopet približajo in povežejo. Tako se naše železnice obnavljajo iz ruševin, v katere jih je spravil okupator.

Vsi, ki te dni potujejo ali pa bodo potovali po naših obnovljenih progah, se morajo zavedati, da je povsod promet zaenkrat obnovljen več ali manj za silo, da jih med vožnjo lahko doleti taka ali drugačna neudobnost in da ne bodo smeli nikjer godrnjati, če ne bo šlo vse po njihovih željah.

Nasprotno: potrebno je vedno disciplinirano razumeti položaj in pomagati premagati ovire, kolikor lahko poedinec pomaga.

Poučen primer se je zgodil pri odprtju vožnji iz Ljubljane v Maribor oziroma iz Maribora v Ljubljano. Prvi vlak, ki je odšel iz Ljubljane v Maribor, je dospel na cilj po 7 urah vožnje. Vse je šlo posreči in potniki so bili navdušeni, da jih je vlak v tako kratkem času prepeljal v bližino naše severne meje, kjer so jih težko pričakovali svojci. Povratek v Ljubljano pa je bil že manj udoben. Iz Maribora je vlak odšel po določenem voznem redu ob 15. Bil je zelo dolg in nabito poln potnikov. Vozilo se je okoli 700 do 800 ljudi. Med potjo se je vlak zaradi izrednih potreb zamudil. Po voznem redu bi moral priti v Ljubljano že ob 20. Bilo pa je že 20.30.

ko se je ustavil na litjskem kolodvoru. Tam je potnike čakala neprijetna vest. Most med Litijo in Kresnicami čez Savo se je zaradi velikega in težkega prometa ugreznil za 10 cm in vožnja čezenj je bila za tri dni prekinjena. Potniki so mogli nadaljevati vožnjo samo s prestopanjem. To pa ni bilo ne lahko, ne posebno varno. Za prehod čez Savo je v bližini poškodovanega mostu na razpolago samo majhen lesen most, rekli bi skoraj lahko brv. V tem, posebno ker je bilo med potniki mnogo žensk in otrok, ni bilo varno tvegati tako nevarnega prestopanja. Kakih 400 potnikov se je odločilo, da gredo na pot, čeprav so bili obremenjeni s prtljago in so morali skrbeti za žene in otroke. Drugi so rajši počakali prihodnjega dne, da so šli po svetlem čez zaslini most. Pohod je ob primerni organizaciji uspel in vlak je pripeljal v Ljubljano okoli polnoči.

Opisali smo podrobneje ta dogodek v opozorilo vsem, da zaenkrat še ne smajo računati pri vožnji po železnici s kakršnimi neudobnostmi in da se morajo vedno prilagoditi položaju. Kakor je napredek v obnavljanju potniškega prometa po naših železniških progah razveseljiv, pa je položaj povsod še zelo težek.

Ruševine, ki jih je pustil za seboj okupator, so ponekod take, da je nujno pogled zlo žalosten. Mestnike so prava pokopališča uničenih vlakov in vagonov.

Drugje so nekateri tiri tako pokvarjeni, da bo treba še mnogo časa in truda, da bodo obnovljeni in popravljivi. Postaje in njihova okolica so ponekod povsem izginile. Popraviljačim se vsak dan odkrivajo nove težave in ovire, ki jih ni vedno mogoče takoj premagati. Zato moramo vsi spremeniti obnovo našega železniškega prometa z največjim razumevanjem in potrpe-

ljenjem. To zaslužijo tudi vsi, ki so pri obnovitvenih delih zaposleni, ker se resnično trudijo preko svojih službenih dolžnosti. Le njihovi prizadevnosti, marljivosti in volji do dela se moramo zahvaliti, da so danes mesta Trst, Reka, Maribor in Zagreb preko Ljubljane povezana z železniškim prometom.

Zaključno podajamo pregled popolnega voznega reda na naših obratujočih progah, upoštevajoč predvsem odhodne in prihodne postaje.

Na progi Ljubljana—Trst, oziroma Reka odhajajo vlaki iz Ljubljane ob 4.25 in 13.45. Na Vrhniko prihajajo ob 5.00 in 14.20. Z Verda odhajajo ob 6.17 in 15.32. — V Trst pripeljejo ob 9.35 in 19.00. Na Reko pa ob 9.45 in 18.32. — Iz Trsta odhajajo ob 6.40 in 15.25, z Reke pa ob 6.30 in 15.35. Na Verd pripeljejo ob 9.50 in 18.55. Z Vrhnike odhajajo ob 10.50 in 19.55 in s Ljubljani ob 11.25 in 20.30.

Na progi Vrhnika—Ljubljana: odhod z Vrhnike ob 8.30 in 15.00, prihod v Ljubljano ob 7.15 in 15.35. Odhod iz Ljubljane ob 9.20 in 18.25, prihod na Vrhniko ob 9.55 in 19.00.

Na progi Ljubljana—Zalog: odhod iz Ljubljane ob 5.55, 12.20, 14.10 in 19.10, prihod v Zalog ob 6.10, 12.35, 14.25 in 19.25. Odhod iz Zaloga ob 6.25, 12.50, 14.33 in 19.35, prihod v Ljubljano ob 6.40, 13.05, 14.48 in 19.50.

Na progi Ljubljana—Rakovnik—Kočevje: odhod iz Ljubljane ob 5.43, prihod v Kočevje ob 10.01, odhod iz Kočevja ob 14.02, prihod v Ljubljano ob 18.19.

Na progi Ljubljana—Maribor—Zagreb: odhod iz Ljubljane ob 5.00 in 14.05, prihod v Maribor ob 9.36 in 19.21, prihod v Zagreb pa ob 10.35 in 20.10. Odhod iz Maribora ob 4.45 in 15.00, odhod iz Zagreba ob 4.30 in 13.05, prihod v Ljubljano ob 9.46 in 20.00.

nes med drugim končujejo trije Dieslovi motorji za naše ladje. Velikanska livarna, ki je bila poškodovana, je že zopet v obratu. Odnos delavca do delavca se je popolnoma spremenil. Prej se je vsak zavedal, da dela tlako za tujca, osvajačca in domačega špekulantske župe. Zaradi tega so delavci jemali blago iz skladišč, jemali so ga sistematično in po medsebojnem dogovoru. Danes se to ne dogaja več. Vsak delavec je najzvestejši zaščitnik inventarja, vsak se zaveda odgovornosti in je discipliniran. Zaradi tega tvornici niso več potrebni čuvalji. Odkar morejo delavci dejansko kontrolirati in voditi tovarno s svojim tvornškim in delavskim odborom, so postali resnični borci na polju obnove.

Tudi s hrano so zadovoljni. Oskrbuje jih poveljstvo jugoslovanske mornarice, za hrano prispevajo 1.80 lire dnevno, kuhinjo

vodijo sami, kar jim je v posebno zadovoljstvo.

Na rojstni dan maršala Tita je poveljstvo jugoslovanske mornarice delavcem poslalo 2500 zavitkov. V vsakem zavitku je bilo 1 kg testenin, 1 kg krompirja, 200 g mezge, 80 g sladkorja, 200 g masti in steklenica konjaka. Značilno za razpoloženje skoraj 2000 delavcev je odlična volja, da se čimprej popravi vse, kar se da popraviti, ostalo pa zgraditi na novo. Pospešiti je treba vsestransko tempo dela in tako povečati industrijsko proizvodnjo.

Tvorniški obrat bo še prej kakor si mislimo postal kot velikim nalogam, obnovi gospodarstva. Delavci pravijo: »Vse bomo storili, da bomo udi mi prejemali vso potrebno pomoč.« Te besede dovolj jasno kažejo, kako misli in po čem hrepeni delovno ljudstvo Trsta.

Velika žalna svečanost na Jesenicah

V nedeljo dopoldne je bila na Krekovem trgu na Jesenicah komemoracija za naše borce, ki so dali svoja življenja za svobodo domovine. Na stopnišču Krekovega doma je bil postavljen oltar, pred njim pa katefalka s krsto, pokrito z državno zastavo. Pred katefalkom je bila cela vrsta državnih zastav, častno stražo so tvorili štirje vojaki v bojni opremi, ob katefalki pa so goreli večni ognji. Vsa slika je nudila močnega, turobnega in svečanega vtisa. Pred katefalkom so zavzeli sedeže predstavniki oblasti in vojske ter številni svojci padlih borcev. Jeseniški industrijski revir žaluje za več kot 500 padlimi borci, ki so umrli mučeniške smrti na kolih, padli v bojih z okupatorji in izjaljenci ter pomrli v ujetništvu, v pregonstvu in v koncentracijskih taboriščih. Žalne svečanosti se je udeležilo okoli 2000 ljudi z Jesenic in okolice.

Verske obrede je opravil tov. Jože Lamprer, verski referent 14. divizije, s krasnim govorom, ki je napravil na vse globok vtis. Dejal je: »Iz trupel za domovino padlih borcev je vzrlelo novo življenje, iz njihove prelite krvi nam je vzklila narodna svoboda, to najvišje dobro, ki ga moreta poudinec in narodna celota doseči. Naš ubogi slovenski narod je moral v štirih letih pod okupatorjem strašno trpeti. Velik del našega naroda je bil izseljen v tujino z majhnimi culicami. Naš kmet je bil odtrgan od lastne zemlje, na katero se je prirasel. Na tisoče naših najboljših sinov

je umrlo mučeniške smrti na kolih ter v borbah z okupatorji in izjaljenci. Na tisoče jih je za lakoto in boleznijo umrlo na Rabu in na tisoče jih je pomrlo za lakoto, zaradi izčrpanosti, snega in mraza širom naše domovine. Osvobodilna fronta je bila tista, ki je leta 1941 začela najhujši boj z okupatorji in njihovimi pomagači. Ta borba je po štiriletnem strašnem trpljenju prinesla svobodo vsem jugoslovanskim narodom ter veliko federativno državo pod vodstvom tvorca in narodnega heroja maršala Tita. Žrtve naših najboljših sinov niso bile zaman. Matere in žene, bodite ponosne, ker ste dale najdražje, kar ste imele, na oltar svobodne domovine. Žrtve morajo biti, brez žrtve ni uspehov, brez žrtve ni bilo mogoče doseči narodne svobode!«

Komandant mesta Jesenice tov. Ivan Finžgar je položil krasen venec pred katefalko. Govoril so še: okrajni tajnik OF tov. Jelenc Aleš, tovarišica Ivanka Korenova, katere sin je padel kot prvi za svobodo domovine, tovarišici Šavbahova in Angelca Iskrova pa sta recitirali nekaj pesmi. Žalna svečanost je zaključil pevski zbor »Delavske enotnosti, ki je pod vodstvom pevcevojce tov. Martina Jerama krasno zapel večno lepo »Vigreda in »Nebo žari«. Čez prostorni trg so turobno odmevali akordi: »Atek je padel — sinek ne plaka!...« Žalna svečanost je napravila na veliko množico ljudi najgloblji vtis.

Kulturna prireditev v Kamniku

Kamnik, ki je po številu žrtve gestapovskega in fašističnega divjanja med prvimi našimi mesti, je po osvoboditvi že doživel nekaj lepo uspešnih mitingov. V soboto 26. t. m. je bila številno obiskana kulturna prireditev, ki so jo v celoti predvajali sami partizanski borci.

Godba VII. korpusa je uvodoma odigrala nekaj potpurijev iz slovenskih narodnih pesmi. Po narodni himni »Napreje, ki smo jo poslušali stoji, je zastopstvo kamniške mladine predalo zastopstvu borcev XV. divizije umetno izdelano trobojnico. Besedo je nato povzel komisar XV. divizije, major tov. Joža Jahomir, ki je v ognjevitem govoru očrtal junaško borbo vseh narodov Jugoslavije za svojo svobodo in prikazal lik velikega voditelja jugoslov. narodov maršala Tita, ki je po zmagi nad okupatorjem privedel narode Jugoslavije na prag srečnejše bodočnosti.

Za majorjem Jahomirjem je govoril okrajni sekretar tov. Repinc, ki je poudaril, da je sicer borba s fašističnim okupatorjem zmagovalna končana, da pa čaka zdaj vse, tako one, ki so se aktivno borili v gorah in gozdovih, kakor tudi one, ki so trpeli pod okupatorjevimi nasilnimi doma, druga, nič manj važna borba, borba za obnovo porušene domovine.

Godba VII. korpusa je zaigrala potpuri »Jugoslovanske motive, naka je nastopila Frontno gledališče, igralška skupina, ki jo sestavljajo sami borci. Vodi jo tov. Sintič. V skeču (enodejanci) »Paškar, ki sta ga napisala iz partizanskega življenja ruska avtorja Ljevin in A. Mašstov, sta nastopila tovariša Slavka Glavina in tov. Janez Lavrič. Ostra napeta borba med neznancom — nemškim špijonom in Paško, komandantom ruskih partizanov, je pritegnila nase vso pozornost poslušalcev. Skeč, kratak, v duhovitem dialogu, je bil preprosto, a večje in učinkovito postavljen in odigran.

Kulturna skupina VII. korpusa je odela tri lepe partizanske pesmi, »Vstani, mladina«, »Pesem o svobodi«, in »Hej, tovarišče!«. Za zaključek je »Frontno gledališče« uprizorilo reportažni prerez skozi štiriletno borbo partizanskih borcev in vsega naroda proti okupatorju »Naš pohod, ki ga je sestavljali podporniki tov. Sintič. Solistične in zborovske recitacije, odlomki partizanskih pesmi s pevskimi nastopi so prikazovali trpljenje in borbo naroda z okupatorjem od prvih začetkov osvobodilnega boja. Čudež štiriletnega vztrajanja partizanskih borcev na slovenski zemlji, na tej nemara najbolj izpostavljeni točki Evrope, kjer so se križali fašizmi Nemčije, Italije in Madžarske, ta čudež vere, hrabrosti in sposobnosti, ta neomisljivi enkratni podvig gotovo še ni

našel sebi enakovrednega umetniškega izraza. Vse, kar smo doslej slišali, so bolj kriki, izlivi posameznika. Nekaj Kajuhovih in Borovih pesmi, ta ali ona črtica ali novela, kak dramatičen prikaz, vse to so šele odlomki, drobci, spremljave tega velikega dogajanja. Toda zamekli so tu in so dobri. Občinstvo je nagradilo izvajalce z dolgotrajnim poskramenjem.

Za zaključek te lepe in redke kulturne prireditve je zaigrala godba VII. korpusa himno »Hej Slovanci, ki ji je občinstvo izkazalo čast stojč.

Programu je sledila prosta zabava.

Vlad. B.

Obnova v Radečah

Obnova tovarne papirja v Radečah pri Zidanem mostu je v polnem teku. En stroj za izdelovanje papirja bo kmalu pričel z delom. Pobuja za hitro popravilo so dali delavci sami.

Na Hotemču pri Radečah je veliko posestvo, ki je bilo prej last usmiljenih sester. Ob okupaciji so Nemci iz posestva sestre nagнали in naselili v gradu svoje družine. Okoli gradu je po prostornih njivah zgradil okupator cel sistem bunkerjev in posekal skoro vse lepo urejene sadovnjake. Ob osvoboditvi je bila vsa zemlja popolnoma neobdelana, travniki na posušeni. Naša oblast je takoj pozvala vaščane, naj obdelajo zemljo. 70 ha zemlje je bilo obdelanih že prvi teden.

Obnova v Makolah je v teku

Slov. Bistrica, 26. maja. Obnova je obnova v polnem teku. Zandarmerija in šola sta že očistišči. Gospodarska zadruga bo pričela v nekaj dneh z delovanjem. Krajevni odbor OF je z vsemi organizacijami in referati v polnem delu za doseg reda v kraju.

V okolici so ujetniki zaposleni s čiščenjem polj in gozdov. Les, ki je služil pri utrjevalnih delih, se uporablja v gradbenih namene. V nedeljo je bilo veliko mladinsko zborovanje in pa otvoritev mestnega kopališča.

Otroški vrtec v Murski Soboti

Dne 23. maja je bil ob prisotnosti predstavnikov narodnih oblasti, staršev in otrok odprt otroški vrtec z zavetiščem.

Dne 19. maja je bilo v Soboti zborovanje Slovenske protifašistične ženske zveze po dvodnevnem politično-idejnem tečaju. Izvoljen je bil plenem ter Okrajni odbor SPŽ, ki je poslal narodni vladi Slovenije pozdravno brzojavko.

Iz Trsta, Primorske in Istre

V Trst so prispele doslej naslednje količine živil: 70.000 kg moke, 30.000 kg masti, 10.000 kg konzerviranega mesa in 2400 kg sladkorja. Oblast je ukrenila vse potrebno, da se zmelje pšenica, ki je v zalogi. Milni v okolici Trsta dnevno zmeljejo 4 vagonce pšenice. V Logatcu je v mletju 13 vagonov, v Ljubljani pa 30 vagonov pšenice za Trst.

Zaradi pomanjkanja modre galice in žvepla vinogradi v Slovenskem Primorju že 4 leta niso bili pravilno negovani. Zato so naše oblasti ukrenile vse potrebno, da čimprej preskrbe potrebno količino bakrene rude in žvepene kisline. S staro zalogo in domačo proizvodnjo bo mogoče enkratno škropljenje vinske trte. Za naslednje dvakratno škropljenje bo dobilo Primorje potrebno modro galico iz državnih zalog. Glede žvepla je poraba navezana na uvoz iz Slobije.

Da dvigne številno stanje živine, je izdal PNOO odlok o zaščiti plemenske živine.

Z osvoboditvijo je Gorica zaživela novo življenje. Ni mogoče popisati navdušenja Slovencev, ki prihajajo po osvoboditvi v Gorico, ki je bil vso dobo fašističnega gospodarstva legio fašistične sordge in izhodišče pohodov proti partizanom. Na vsakem koraku so mogli Slovenci čuti najtrpkejšo žaljivko: schiavi. Ljudstvo je ogromno pretrpelo. Bilo je priča, pa tudi žrtev nešteti najgroznejših zločinov. Danes je v Gorici že mnogo fašistov odstranjenih, kar je vzbudilo v širokih množicah mnogo obolevanja in splošno zadovoljstvo. Kljub vsemu pa skušajo razni reakcionarni elementi še vedno delovati proti ljudski oblasti. Iz tujine prihajajo očitki, da med slovenskim in italijanskim življenjem v Gorici ni sodelovanja, kar seveda ni res. Nasprotno. Sožitje med Italijani in Slovenci še ni bilo nikoli tako bratovsko kot danes. Pred dnevi je bil v dvorani kina Verdi velik partizanski miting. Dvorana je bila nabito polna Gorčanov, predvsem Italijanov. Na mitingu je govoril komisar garibaldiške divizije tov. Vanni, ki je poudaril bratstvo med Italijani in Slovenci. Njegov govor je množica sprejela z burnim odobravanjem, ki se dolgo ni moglo poleči in je najbolj prečiščevalno dokazovalo njeno razpoloženje. Gorica gre nasproti novi dobi, dobi bratstva procvita in napredka.

Naša vojska osvoboditeljica si ni svoja samo srca vseh primorskih Slovencev, temveč vseh Italijanov. Naši vojaki so pričeli nešteti prizorov in dogodkov, ki izpričujejo neizmerno ljubezen primorskega ljudstva do svoje vojske osvoboditeljice. Pred dnevi je naša vojska godba priredila v Trzinu ob Soči koncert, ki ga je poslušala ogromna množica ljudstva,

med njimi večina Italijanov. Ko je godba pred policijsko uro hotela s svojim koncertom končati, jo je množica obstopila in tako dolgo moledevala, da je godba nadaljevala koncert pozno v noč. Ko se je naša vojska vračala s Krimina onstran Soče, jo je naše ljudstvo v Kobaridu »zadržalo in je ni pustilo naprej. — Skoro po vseh vaseh po Furlaniji, kjer se je pomikala naša vojska, so ljudje izjavljali, da bodo rajši požgali svoje domove in se umaknili čez Sočo, ko da bi živeli pol tujo oblastjo. Zelo značilno za poznanost naše vojske z ljudstvom je obramba zlata po furlanskih vaseh. Nekateri revna vasi v Brdih so zbrale za našo vojsko po cel kraj, čeprav je prebivalstvo dajalo že ves čas osvobodilnega boja vse, kar je imelo.

Svečan pogreb žrtve. Kakor smo poročali, so 25. maja padli kot žrtve — t. n. »atenta štirje Garibaldi« katere je tržaško prebivalstvo 28. t. m. svečano pokopalo. Na čelu pogrebne sprevoda je korakal oborožen oddelk brigade »Mazzini«, oddelk Narodne zaščite, mestna godba, predstavniki Jugoslovanske armade,

Novo življenje v tvornicah Sv. Andreja

Trst, konec maja. V tvornicah Sv. Andreja so bili delavci in nameščenci dne 7. maja zopet vsi na delu. Vrnili so se iz bataljonov, ustanovljenih v dneh vstaje. Gibanje se je začelo 30. aprila popoldne. Delavci so odkorakali k Sv. Justu in so vzeli s seboj 22 pušk tovarniških stražarjev, katere so zjutraj razorožili. Tvornica je bila izročena v varstvo domačim zaščitnikom, skupina 80 moč pa je krenila proti Sv. Justu, medpotoma razorožila prve kolone Nemcev, po številu kakih 80 moč, ter jim zaplenila mnogo živil in tobaka. Nato se je večina borila v svojem domačem rajonu ali sektorju. Borbe so bile hude, tako da se mnogi po 7. maju niso več vrnili v tvornico, ker so izgubili svoje življenje na ulicah Trsta. Tako je n. pr. padel pri Sv. Justu električar Gastone Venturici, v pristanišču je padel železostugar Semela Firelle, pri Sv. Jakobu, kjer so divjale borbe brez prestanka, pa je našel smrt rezbar Suard Galliano. Našli so ga zvezanega in ubitega pred glavnimi vrati. V ulici Istria so našli mrtvega Francesca Druzina, ki je bil zaposlen v livarni. Delavci iz tvornice pri Sv. Andreju se klanjajo spominu tovarišev, ki so padli in dali življenje, ker so se zavedali, da je potrebno udariti z lastno pestjo po sovražniku in doprinesti potrebni delež pri uničenju osvajačev, fašistov in izjaljancev. Nič ne tedaj delal razlike med Slovenci in Italijani. Vsi so bili enako odločni, kri enih in drugih je pordečila tržaški tlak, ker je bilo mnogo delavcev tudi ranjenih.

Ko so se delavci vrnili na delo, so bili kakor prerajeni. Navdajala jih je nova zavest in silni polet za delo. Pri bombardiranju tvorniških naprav dne 7. in 20. februarja so bile močno poškodovane zgradbe podjetja, stroji pa so ostali večinoma neškodovani. Tvornici ni manjkalo surovin niti v času okupacije. Manjkala pa je vedno volja in ljubezen do dela pri delavcih. Zaradi tega je tovarna malone prenehala obratovati. Sabotaže so se ponavljale iz meva v dan. Podjetje je moralo delati motorje za tanke, delo pa je napredovalo zelo počasi. Tvornica je tudi prejemala naročila za izdelavo raznih predmetov v določenem roku. Čas je potokeal, a delo ni bilo izvršeno. Včasih je izostajalo z dela 4 do 6% delavcev, v dobi okupacije pa se je odsotnost delavcev dvignila na 25%. Zadnje tri mesece pred osvoboditvijo delavci niso prejemali niti zajtrka, niti kosila, niti večerje. Od 1. 1939 do 1944 se je produkcija v tvornicah pri Sv. Andreju zmanjšala za 16%. Prvotno je bilo zaposlenih le 2400 delavcev, ob koncu vojne pa 1800, vsehših nameščence. Upravo vodi tvorniški odbor, ki mu predseduje Mario De Santi, odgovorni upravitelj je in industrijski izvedenec Jože Jerini. Glavnemu odboru tvornice je podrejenih 10 odborov raznih oddelkov.

V tvornici se ob vsakem koraku čuti novo življenje. V sestavljalnici strojev se dala, da bi se občutili približala izstavitveni, razgibanemu čim bolj velike stvaritve. Zato je Dvojčakova simfonija iz novega sveta zadobila v omenjeni izvedbi dostojno raven in je bila najboljša točka koncerta.

gih je pordečila tržaški tlak, ker je bilo mnogo delavcev tudi ranjenih.

Mnogo zanimanja je zbudila tudi izvedba Martuccijevega Klavirskega koncerta, zlasti še »Zvaneje solista Angela Kešca, sorbja, ki še vedno razpolaga z odlično tehniko in močnim smislom za pravilno interpretacijo. Pianistični del je oblikoval kultivirano ter izrazno odvarstvo razgibanosti in temperatno. Orkester se mu je prilagodil v splošnem pravilno, le na nekaterih mestih je bil premočan in ritmično ne povsem skladen s pianistom. Delno se je ritmično neenotnost očitovala tudi v Vivaldijevem Concerto grosso, ki ni bil tehnično sicer izveden dobro in je tudi interpretacijski izrazil vse potrebne elemente v tem oziru zelo občutljive stiline zasnove. Naglasila je potrebno da je zaradi tehničnosti in nedvomno njevoja prava dobra izvedba bila pod ugodnejšimi pogoji še boljša.

Dirigiral je prof. Luigi Toffolo, ki se je predstavil kot muzikalno izrazit dirigent in ki se bo mogoč v bodočnosti sprico svojih nastavkov še zelo povzpeli. Kot je razvidno iz gornjih ugotovitev, je vložil vse sile za čim uspešnejšo izvedbo kvalitetne ga sporeda.

Dirigiral je prof. Luigi Toffolo, ki se je predstavil kot muzikalno izrazit dirigent in ki se bo mogoč v bodočnosti sprico svojih nastavkov še zelo povzpeli. Kot je razvidno iz gornjih ugotovitev, je vložil vse sile za čim uspešnejšo izvedbo kvalitetne ga sporeda.

KULTURNI PREGLED

Simfonični koncert tržaškega orkestra

V ponedeljek je koncertiral v Ljubljani orkester tržaškega radia, pomnožen s članom orkestra Teatro Verdi. Ta orkester, ki smo ga slišali pri nas prvič, predstavlja dokaj močno glasbeno telo, ki razpolaga s kvalitetnimi člani, zlasti pihalci in ki ima vse pogoje za uspešen umetniški razvoj. Razmerje med posameznimi instrumentalnimi skupinami je precej enakomerno, kar dopušča tudi doseganje izenačenega zvočnega enotnosti.

O priliki svojega ljubljanskega koncerta je v prvem delu izvajal znani Vivaldi. Jev Concerto grosso v a-molu za godalni orkester (Molinarijeva priredba) in Martuccijev Klavirski koncert v b-molu, op. 66. Martuccijevo v splošnem stilno neenotno skladbo, ki je v našem svetu manj znana, se najmočnejše označujejo vplivi novoromantičnih dognanj. To se ne kaže že v melodični in harmonični gradnji, marveč tudi v instrumentalisti in še posebej v čisto formalni zasnovi k razvedra motivno razpletanje v smislu omenjenih eksperimentov in dosežkov. Kvalitetno ne predstavlja Martuccijev Klavirski koncert nič izrednega in tudi ničesar novega ne prinaša. Neskladno skromnemu vsebinskemu momentu pa stavi zaradi razmeroma precejšnje tehnične kompliciranosti izva-

jalcem mnogo zahtev. Zaradi tehničnih ovir je odpadla izvedba Illersbergove Predigre k farsu za veliki orkester, ki bi nas prav posebej zanimala, kajti Illersberg nam je bil doslej bolj znan kot glasbeni teoretik. V drugem delu je omenjeni orkester izvajal slovo Dvojčakovo simfonijo iz novega sveta v e-molu (in ne v e-molu, kot je bilo v sporedu napačno naznačeno), op. 95, delo velike vsebinske razsežnosti in tehnične dovršenosti, skladbo iz katere zveni prava zakladnica bogate češke narodne melodične prepletače se tu z značilno ameriško motiviko. Simfonija iz novega sveta je nedvomno umetniška, ki se vzporeja z največjimi deli svetovne simfonične literature in iz katere odseva vsa ustvarjalna moč njenega mojstra.

Najbolj je zanimala izvedba Dvojčakove simfonije, ki vsebuje polno interpretacijskih možnosti ter fines, iz katerih prikaza moremo najverojetnejše sklepati na kvaliteto nekega orkestra. Čeprav tehnično mnogih mest tržaški orkester v podrobnosti stih še ni izobiljeval, je skladbo vendar le predstavljal na lepi izvajalni višini. Tudi vsebinski je dojel splošno izrazne finise in jih je izvedel s potrebnim upoštevanjem agogičnih, dinamičnih ter ritmičnih činiteljev. Dirigent in orkester sta se potru-

prag našega dramskega gledališča, z nestrpnostjo pričakoval, kaj mu prinesla zgodba o partizanskem komandirju Dingju.

Ko smo čez dobro uro potem zapuščili teatarske prostore, se je naše vzemirjenje umaknilo občutki potešenosti, slišali smo zgodbo, kakršnih je bilo nemara dosti, zgodbo preprostejšega uradnika iz Zelene jame, ki ga je okupacija italijanskih čet prisilila, da je zapustil mesto in odšel s svojo mlado ženo v hribe. Ni bil to samo strah pred sovražnikom, bil je to predvsem zdrav instinkt človeka, ki se neče pokoriti tujemu zagospodarovalcu, neče postati njegov suženj ter hlapec. To je upor, kateremu je sledil najboljši del našega ljudstva, tvegan skok v stran iz normalnih prilik, v gozd, v mraz, lakoto, v borbo in tudi smrt.

Preprost, navaden, v ničemer drugačen kot dosti drugih — tak je bil Anthon Jeranič, zdaj partizan Dingjo. Iz preproste, neznatnega uradnika — junaka, borec. Usoda tisočih. Poslušali smo to zgodbo, zgodbo človeka, ki je iz vsega srca ljubil in kateremu so to ljubezen vzele, nasilno iztrgali ter jo kruto položili v grob. Mučeniška smrt njegove žene, ki mu sledi v hribe, nas pretrese. Recitatorjeve besede postajajo resnišnost, doživljajo. To so trenutki, ki so v zgodbi najmočnejši. Prav tu, v dogodkih, ki sedaj slede, začetno osrednji problem povesti. Človeku, kateremu so na tako nečloveški način umorili ženo, je zamrl v duši sleherni čut, postal je nemara prav tak, kakršna je bila njena smrt, trd in nelzposoben. V Dingju se je nekaj prelo-

Privedev sledi prireditvi. Vseposred se je pričelo novo življenje, v gledališču, v kinematografih, v koncertnih dvoranah, na lutkovnem odru. Ljudje, ki so prinesli Ljubljani svobodo, prinašajo sedaj plodove svojega kulturnega dela. Ta kultura se je ustvarjala ob sosedstvu pušk in mitraljezov, po napornih marših sredi gozdov, v kmečkih izbah, v tišini zimskih noči, ustvarjala se je neprestano, počasi, trudoma, z ljubeznijo negovanja, za ceno krvi čuvana. Prav zato je vsakomur izmed nas tako neizmerno draga. Nikoli ni bilo za kulturne prireditve vseh vrst toliko zanimanja, nikoli nismo s tako prisotnostjo prisluškovali slehernemu zvoku, sleherni besedi, sledili sleherni kretnji.

Sobotni večer v Drami, to smo imeli priliko slišati Zupanovo partizansko povest o panterju Dingju, ni bil v ničemer drugačen. Novost nas je vzemirjala, podobnih prireditev v Ljubljani nismo bili vajeni, zato je vsak, ki je tokrat prestopil

Dr. Dragotin Ovetko.

Povest o panterju Dingju

Prireditev sledi priredit

II. kongres Slovenske protifašistične ženske zveze bo dne 9. in 10. junija

Na kongresu, kjer se bodo zbrale delegatke iz vseh pokrajin Slovenije, delegatke vseh narodov Jugoslavije in vseh slovenskih narodov ter protifašistične sosednjih narodov, bomo dale duška svojem nepopisnemu veselju nad priborjeno zmago, ki smo za njo žrtvovali toliko svoje srčne krvi. Spregovorile bodo žene, borci, politične aktivistke, matere, žene in sestre padlih borcev, žene kmetice, delavke in izobraženke, ki so s svojim delom pripomogle do zmage.

Javno in glasno bomo izrazile svojo globoko hvaležnost in udanost vodstvu Osvobodilne fronte, naši slavni Jugoslovanski armadi in njenemu vodstvu, prvi narodni vladi Slovenije in vladi demokratične federativne Jugoslavije.

Drugi kongres bo v znaku mobilizacije vseh slovenskih žena za obnovo naše porušene domovine, za borbo proti vsem tistim, ki hočejo kratek naš narodne pravice, ki hočejo ograjati našo narodno oblast in naše meje.

Naš drugi kongres bo manifestacija našega štiriletnega dela in borbe, naših žrtv in odprav.

Naš drugi kongres bo javna obsodba vojnih zločincev, ostra zahteva po njihovi kazni in tudi po kazni vseh tistih, ki te vojne zločince skrivajo.

Naš drugi kongres bo izraz našega nemajhnega zaupanja v demokratično federativno Jugoslavijo in najgobje ljubezni in hvaležnosti do maršala Tita, ki nas je pri-

vedel v svobodo in ki nam pripravlja srečno bodočnost.

Naj živi naš drugi kongres.

Glavni odbor
Slovenske protifašistične ženske zveze.

Vsem odborom SPZZ

Ker je rok tako kratek, začnite takoj s pripravami za drugi kongres. Važno je: 1. da skličete krajevne, kvartne, mestne, okrajne in okrožne sestanke, na katerih pregledate vse delo, ki ste ga vršili v času tekmovanja za drugi kongres; rezultate dela nam takoj sporočite;

2. da zberete in pred kongresom pošljete statistike, kako žena sodeluje v naši narodni oblasti, kako je nadomestila delo moža v zaledju v času borbe in kako ga nadomešča sedaj v času obnove (n. pr. na političnem polju, v narodni zaščiti, v gospodarskem delu, na polju, v raznih obrtih itd.) in pošljite tudi predmete za razstavo fotografij iz vašega dela, zahvalna pisma ranjencev, ročna dela z narodnimi motivi itd.;

3. da izberete delegatke za kongres, to se pravi one žene, ki so za časa borbe največ doprinele k naši zmagi in ki so se najbolj izkazale v tekmovanju za drugi kongres.

Nadaljnja navodila za kongres boste dobivale vsak dan v časopisu, kakor tudi preko vaših organizacij. Poslušajte radijske oddaje, pišite in pošiljajte poročila na naslov: Kongresna pisarna SPZZ, Ljubljana, Delavska zbornica, Miklošičeva cesta.

Glavni odbor Slovenske protifašistične ženske zveze.

Grafičarji v čast Titovega praznika

Štiri leta se grafično delavstvo ni v javnosti oglašilo, ves čas okupacije ni zapel njihov pevski zbor »Grafika« in niso igrali godbeniki. V petek pa je prišlo s tovariši partizani. Začasne uprave tiska v frančiškanski dvorani uspelo proslavo Titovega rojstnega dne. Dvorana je bila prenapolnjena.

Za uvod je orkester zaigral himno »Na prejk, ki jo je občinstvo poslušalo stoji. Nato je orkester živahno zaigral Dvojake »Slovenske ples«. Slavnostni govornik tov. Slavko Krušnik-Mihc je s pomenimi besedami orisal delo in veličino maršala Tita ter podčrtal njegov uspeh in pomen, ki je bil za ves narod dosežen z osvoboditvijo in svobodo. Posebej je še naglasil naloge grafičnega delavstva in tiska v svobodni državi. Vse občinstvo je navdušeno pritrjevalo izvajanjem in vzklitalo maršalu Titu, narodni vojski, demokratični federativni državi in svobodni Sloveniji. Tov. Evgen Frelih je recitiral župančičev »Kovašok«. Bolj nego kdaj koli je prišla ob tej priliki do veljave učinkovitost te ušesne pesmi, ki je segla do srca. Recitator je znal dvigniti vse lepote župančičevega jezika, da je vso dvorano sprostil k burnemu odobravanju. Tov. Miro Veber je recitiral Mileta Klopčica prozo »Drečnik Andrej govori«. Kakor živ je stopil Drečnik Andrej pred poslušalce in jim trpko govoril o svojem delavskem križevem potu. Navdušili so se svojo globoko vero, da čaka delavski razred lepša bodočnost.

in zdaj je nastopil pevski zbor Grafika, ki je pred leti slovel med najboljšimi pevskimi zbori. Tudi tokrat je pokazal, da je njegova glasbena kultura izredna in da ni mnogo izgubil na vredenosti, ko je moral vsa okupacijska leta. Zvonko je zapel Prelovcovo »Slava delu« in mogočno Pavla Sivca »Tovariš Titov«. Občinstvo je svojo ljubljenico Grafiko po dolgih letih zopet burno pozdravilo. Zbor je pokazal, da bo kmalu lahko zaslovel kot nekdanji in še bolj, ker v svobodi bo imel še več poleta in možnosti, da se uveljavi kot delavski pevski zbor. Višek večera je predstavljala zborna recitacija Slavka Krušnika-Mihca »Tito, Tito«. Pisatelj je v pesniško zanosnih besedah, polnih navdušenja in ponosa, prikazal mogočno delo velikega voditelja, predložil njegovo pot in pot vseh onih, ki so mu verno sledili v težkem, vendar najplemenitejšem delu za osvoboditev vseh narodov Jugoslavije in za dvig delavskega razreda. Recitatorji so se živo poglabili v zanosne besede in prednašali zorno recitacijo tako dovršeno, da je z njimi oživela vsa dvorana, kakor da je sodelovala v osvobodilnem boju in korak za korakom sledila napotkom partizanov. Kadar so bile besede najlepše in je bil prikazan v vsej krepotnosti lik velikega maršala, je v burnem odobravanju in vzklitih zahrmetih vsa dvorana. Val navdušenja so vzbudile recitirane besede maršala Tita: »Tujega nočemo, svojega ne damo!«

Po zborni recitaciji je zaigral orkester Leopoldovo »Dubinuško«, nakar je vnovič nastopil pevski zbor Grafika, ki je lepo kakor vedno zapel O. Devovo »Soči« in J.

milko, kot zlomljeno drevo je obstal v viharju, neobčutljiv za lepote, ki so mu jih nudila poletna jutra, ostal je samo še za borbo, plen gotove smrti. Nekaj je bilo napak. Dingo to ve in ko mu komandant reče: »Premalo človeka je v tebi, tovariš,« se zdrzne. Zadel je v črno.

Delo, kateremu se pozna, da je mišljeno bolj kot osnutek, načrt za dobro novelo ali morda dramski prikaz, je polizkus psihološkega prijema. Vse pa je bolj nakazano, namenjeno bolj recitaciji kakor branju. Prav kot tako pa je nedvomno uspelo. Recitacija tov. Tirana je živa ter plastična, nemara ena najboljših, kar smo jih slišali. Bili smo tega tem bolj veseli, ker je prav ta panoga umetnosti šele v razvitku. O tem smo se lahko prepričali, ko smo poslušali recitacije sovjetskih umetnikov in Operi, tisto precizno, toplo prednašanje, kakršnega Slovenci se ne poznamo. Temu delu bo treba posvetiti v bodoče več pozornosti, več truda. V nemajhnih meri je k uspehu pripomogla tudi glasba tov. Cirila Cvetka.

Zapiski:

»DACHAVSKI POROČEVALEC«

Vseposod je izhajal »Slovenski poročevalec«. Najprej drobni ciklostirani listi v ljubljanskih podzemskih bunkerjih, potem v gozdovih, široke tiskane strani na osvobodjenem ozemlju, ob tem še vedno zveste

Ocvirkovo »Kralj Matjaž«. Ob petju pesmi o zbuženju Kralja Matjaža in osvoboditvi naroda izpod tujčeve pete je vsakdo videl pred seboj lik maršala Tita, ki je osvobodil ves narod kakor pravični Kralj Matjaž. Ob zaključku je vsa dvorana grmel, ko je občinstvo z orkestrom in Grafikom zapelo »Hej Slovanci«.

Grafično delavstvo se je potrudilo, da nam je priredilo nadvse lep delavski večer. Prelivem gre zasluga vsem sodelujočim in pa prirediteljem, med katerimi se je zlasti vahnito trudil zlasti tov. Miro Turk. Grafično delavstvo je dokazalo, da hoče hoditi po poti neumornega dela za napredek svobodnega slovenskega naroda in vseh narodov nove Jugoslavije.

Prvi miting na Viču

Brez bučne reklame, kakor smo je bili vajeni v predvojni dobi, se je vršil v ponedeljek zvečer v telovadnici meščanske šole na Viču prvi miting, ki je v vsakem pogledu odlično uspel. Pročelje telovadnice je bilo okusno okrašeno s pisanimi vencami in s sliko maršala Tita. Že mnogo pred 20. uro je občinstvo z Viča in tudi mnogo Ljubljancev napolnilo veliko telovadnico do kraja. Staro in mlado se je zbralo, da vidi in sliši naše borce za svobodo, ki se niso borili samo s puško v roki, marveč se izpopolnjevali tudi v kulturnem in prostornem pogledu.

Bili smo res prijetno presenečeni nad pestrim sporedom, ki se je gladko razvijal brez mučnih in dolgotrajnih odmorov. Za uvod je 12članski moški pevski zbor prav urabno in z občutkom zapel tri partizanske pesmi, ki so na mah osvojile srca poslušalcev in se odobravanju in plaskanju kar ni hotelo početi. Zelo učinkovit je bil nato nagovor tovarišice, ki je v klenih besedah orisala našo borbo od 1941 do letos, ko smo vedno dočakali tako težko pričakovano svobodo, za kar smo dolžni zahvaliti našim zaveznikom, zlasti pa bratski Sovjetski Rusiji. Toplo odobravanje poslušalcev je nagradilo besede tovaršice. Nato sta nastopila dva naša borca s harmonikama in odlično odigrala »Koračnico svobode«, morala pa sta med burnim odobravanjem dodati še znano udarno koračnico »U boj, u boj.«

Člani frontnega gledališča so nato prav dobro prikazali Mileta Klopčica enodejansko »Matko«, ki je napravila na gledalce prav močan vtis. Vsi igralci so v polni meri storili svojo dolžnost, le žal, da je oder v telovadnici premalo akustičen, zato mnogi gledalci zlasti v ozadiju niso povsem razumeli posrednih igralcev. Po igranju je tretet treh mladih partizank zapel tri partizanske pesmice, ki so spet zbudile gromovito odobravanje poslušalstva. Sledila je nato prekrasna alegorična scena »Naša borba in osvoboditev«, ki so jo izvajali člani in članice frontnega gledališča v mogočnem govornem zboru. Poleg resnega sporeda mitinga pa so nam vrli igralci in igralke posredovali tudi za zabavo in smeh z uprizoritvijo Marinčevega skeča »Kdo trka?« Občinstvo se je pri tem izvrstno zabavalo in nasmejal do solz,

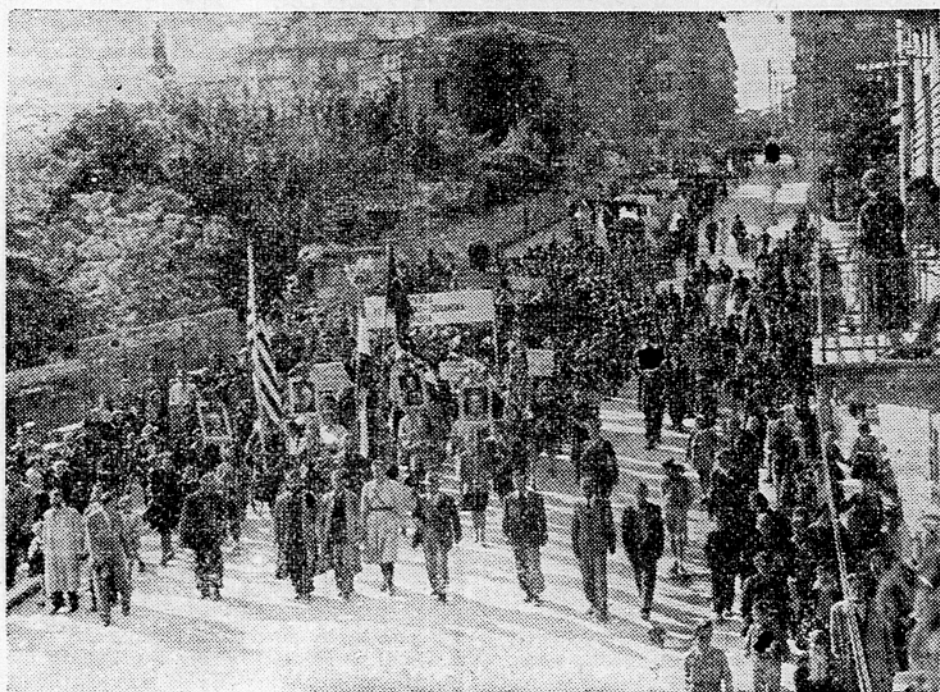
illegalne izdaje v Ljubljani, pokrajinski ponatisi z novimi članki po vseh slovenskih pokrajinah, nove velike številke v svobodni Ljubljani — zdaj pa smo prejeli šop ciklostiranih listov, ki po zunanosti močno spominjajo na prve ljubljanske začetke. To je »Dachavski poročevalec«.

Tudi naši interniranci, ljudje, ki jih je delo v Ljubljani pregnalo v internacijo in jim ni bilo dano, da bi dočakali svobodo v delu in borbi, so že v prvih dneh po osvoboditvi začeli izdajati svojega »Poročevalca«. Še več: v eni izmed teh številkih beremo, da je izhajal že prej, v mesecih najtršeja SS-ovskega terora, ilegalen, na roko pisan antifašistični list »Razsvit«, ki je na tistem krožil med zanesljivimi tovariši.

Novi »Dachavski poročevalec« je dnevnik s podnaslovom »Glasilo jugoslovanskega narodnega odbora v Dachau« in ga urejuje Ludvik Mrzel. Poleg radijskih poročil prinaša tudi članke v slovensčini in srbohrvaščini. Ti nam kažejo, da so misli naših izgnancev pri istih vprašanjih kot naše: »Položaj Trsta, Istre in slovenske Primorske«, »Trst in njegovo zaledje«, »Trst — naše izhodišče v sveto, to so članki, ki jih srečujemo v vseh številkih. V taborišču se prebujajo kulturno življenje — pred drugim blokom, beremo, je bil velik miting jugoslovanske mladine. Titov govor in njegova beseda je glavna vsebina številke, ki je izšla 9. maja. Naši interniranci pa tudi prav razumejo zapoved novega časa. To nam kaže že naslov prvega članka, ki je

Proslava osvobođenja v Pulju

Proslava osvobođenja na Reki

zato tudi ovacije nastopajočim po končanem sporedu niso hotele prenehati.

Prvo javno zborovanje članov OF pri Poštni hranilnici v Ljubljani je bilo 28. maja maja in se je članstvo polnoštevilno udeležilo. Predsednik je pozdravil vse navzoče in v kratkih obrih začrtal članstvu delo, ki nas čaka sprčo novih razmer. Predsedujoči je dal besedo tov. aktivistu, kateri je v kratkih stavkih orisal vse delo OF za časa okupacije. Naš zavod je prvi prišel delovati, organiziran v OF, borbo proti okupatorju. Borba je bila strašna, to dokazujejo žrtve, ki jih je dal naš zavod za boljše bodočnost. Tovariš je potem pozval vse zborujoče, da z enimutnim molkom počastijo veliki žrtvi, ki sta jih doprinesla dva naša pokojna tovariša. Po petminutnem odmoru je bila predložena lista časnega odbora soglasno izvoljena. Po slučajnostih, pri katerih je članstvo izreklo svoje želje, je bilo uspelo zborovanje zaključeno.

Zborovanje v Mariboru

Maribor, 27. maja. Preteklo nedeljo se je nad 5000 delavcev, nameščenecv, kmetov in vinčarjev iz mesta in okolice zbralo na zborovanju v Mariboru.

Ob navzočnosti zastopnikov Jugoslovanske vojske tov. majorja Pavšiča in drugih zastopnikov oblasti je tov. Čančev otvoril zborovanje. Govorniki so poudarjali pomen pridobitve osvobodilne borbe ter vloge delavstva v boju za svobodo in boljše bodočnost. Poslane so bile pozdravne brozjavke maršalu Titu, tov. Borisu Kidriču in glavnemu odboru enotnih sindikatov delavcev in nameščenecv Jugoslavije v Beogradu.

Ljudsko zborovanje v Žetincih

Radgona, 26. maja. Na binkoštni ponedeljek je bilo v Žetincih prvo ljudsko zborovanje. Govorniki so poudarjali trdno odločenost ljudstva v radgonskem kotu, da se združi z brati onkraj Mure in Kučnice.

Rojstni dan maršala Tita je bil v Radgoni proslavljen zelo svečano. Na predvečer je bila po mestu povorka, katere se je udeležila množica ljudstva. Na sam rojstni

bil objavljen 12. maja, tretji dan po osvoboditvi: »Iz prazničnega znanos — v delaven dan«. Vse številke pa preveva velika želja — »delo za naš povratek domov«.

DAMJAN BJEDNI

Dne 27. maja je bil v Moskvi pokopan slavni sovjetski pesnik Damjan Bjedni. Ob krsti je govoril predsednik odbora Zveze sovjetskih pisateljev Tihonov in je v svojem govoru dejal: »Ni človeka v naši državi, ki bi ne poznal imena odličnega ruskega pisatelja Damjana Bjednega. Preko 35 let je častno in nesebično služil sovjetskemu ljudstvu in sovjetskemu slovstvu. Od mladosti je Damjan Bjedni posvečal svojo veliko nadarjenost borbi za srečo ljudstva, ki mu je ostal zvest vse do poslednjega diha. Od leta 1941 je bil ognjevit propagandist in revolucionaren pesnik na strani boljševiških časopisov »Zvezde«, »Pravde« itd. Pozival je ljudstvo v boj za svetlo bodočnost in velike ideje boljševiške stranke.«

Tihonov je govoril tudi o zaslugah Damjana Bjednega za Rdečo armado. »V letih državljanske vojne so njegove pesmi odmevale po vseh frontah kot bojni kriki. V boju Rdeče armade proti hitlerjevski Nemčiji je vzdržal na svojem mestu kot star, preizkušen vojak. Boril se je za domovino z vsem orožjem, ki je na razpolago pesniku. Delal je častno za slovstvo svoje dežele, zvesto je izpolnjeval svojo dolžnost in umrl kot vojak zmagovalca. Večna mu hvala za to!«

dan je bilo veliko slavnostno zborovanje, s katerega so bile poslane resolucije maršalu Titu, glavnemu štabu Jugoslovanske armade in jugoslovanski vladi.

Miting v Vadarcih

Vadarci, 25. maja. Na binkoštno nedeljo se je v Vadarcih vršil miting, ki se ga je udeležila vsa vas. Krajevni tajnik tov. Kokalj je pozval zborovalce, naj sodelujejo pri obnovi domovine.

Slovenska zastava vrh Triglava

Kot prva planinca v veliki, svobodni Jugoslaviji sta 20. maja Mirko Dermelj in Karel Korenini, oba inženirja kemije in Skalaša jeseniškega kluba, razobe-

RADULE STIPENSKI

Izšla je knjiga »Zibelka junakov«, delo jugoslovanskega pesnika Radule Stipenskega, Crnogorca po rodu, ki se je udeležil prvega partizanskega upora v Črni gori. Zadnja leta je preživel v Sovjetski zvezi in tam so izšle nekatere njegove knjige v ruskem jeziku. Njegova nova knjiga je posvečena jugoslovanskim partizanom. Eno izmed pesmi te knjige je naslovljena partizanskim materam. Nekega dne, ko je pisal Stipenski to pesem, so četniki prišli njegovo 82letno mater. Prišli so jo, da je stopila pred svojo hišo in tam so jo ustrelili, ker se je njen sin boril. V vseh vojnih letih Stipenski ni izgubil stika z jugoslovanskimi partizani. Dobival je pisma, fotografije, različne dokumente in material, ki opisuje vojaške operacije partizanov. Sam pa je pošiljal svoje pesmi in pesnitve v Jugoslavijo in tam so zdaj izšle v zbirki »Zibelka junakov«. Stipenski je napisal tudi pesnitev o maršalu Titu, ki obsega 2000 verstev. V nekaj dneh se bo Radule Stipenski vrnil v Jugoslavijo.

ŠIRITE TISK Osvobodilne fronte!

Dobro srce Ljubljane

Za vdove in sirote padlih borcev in talcev so darovali: rodbina dr. Brabec v počastitev spomina Vlastinke Petrzeloze 300 lir; slovenski trgovski potniki in zastopniki, zbrani na informativnem sestanku 27. 5., 12.900 lir; Slavko Ahčan namesto cvetja na gomilo mučnikov tovarišev sojetnikov Kristofa in Goriška 500 lir; grafično delavstvo je darovalo vse prostovoljne prispevke, nabrane ob proslavi Titovega rojstnega dne v znesku 3475 lir; Janez in Antonija Selan v počastitev spomina Janeza Tavčarja in narodnega mučenika Vikija Kamnikarja 200 lir; Pepca Krnec 100 lir; Ivan Novak v počastitev spomina padlega partizana Slavka Žitnika 300 lir; dr. Karmen Dereani-Bežek v spomin padlega tov. dr. Slavka Prevca 300 lir; Igor in Mitja Prešeren namesto cvetja na grob Vlasti Petrzelovi 200 lir; delavstvo in lastniki trdke Krnač-Taleon 1100 lir.

Za ranjene borce: slovenski glasbenik Stanko Gusti nabral v prijateljski družbi 600 lir; Janez in Antonija Selan 300 lir; Mira Mohorjeva in Ciril Novak 200 lir; Milica in Miro Polajnar namesto cvetja na grob Jožice Virantove 400 lir; družina Anton Jugovic iz Gubčeve 13 v počastitev spomina dr. Staneta Kolarja 150 lir; delavstvo in lastniki trdke Krnač-Talan 1000 lir.

Za partizanske invalide: Jurij Homan 1000 in neimenovani 1000 lir.

Za internirance-povratnike: osebe ministrstva za gradnje v počastitev spomina tovarišev, padlih v osvobodilnem boju, kapetana Vladimirja Vrhovnika in inž. Leona Kavčiča, 2500 lir; Marija Zajčeva v spomin Andreja Graseltija 1000 lir.

Pri kvartu »Kolodvor« so darovali za sirote padlih herojev ter za ranjene častnike in vojake: Urbanc Josip 5000 lir, Markovič Rudolf 500 lir, trdka Torpedo 1000 lir, Jeras Maks 1500 lir, trafika Pugalj 300 lir, Zakrajšek Egon 500 lir, Hrehorič Franc 2000 lir, Pintar in Lenard 500 lir, Kleinmayer et Bamberg 1000 lir, Gabrijelčič 100 lir, Legat Anton 500 lir, Spende Anton 100 lir, dr. A. Lavrič 500 lir, Schubert 500 lir, Juvanec 100 lir, neimenovana 500 lir, Golle 100 lir, Perko Živka 100 lir, Kališek Olga 100 lir, Erjavac Ivanka 50 lir, Blatnik Kristina 100 lir, Suttner 1000 lir, Zajc Franc 500 lir, neimenovana 50 in 30 lir, Šramelj 100 lir, dr. Vidmar Ana 200 lir, Igljč Franc 150 lir, Grčar Marija 100 lir, Kobal 100 lir, Dereani 100 lir, Juvan 200 lir, Kos 100 lir, Sitar 100 lir, Lank 50 lir, Dvořak 500 lir, Jazbec 500 lir, dr. Savojc Josip 100 lir, dr. Majcen Martin 200 lir, Grčar Franc 500 lir, Orehek Matej je vplačal v spomin padlega tov. Vrhovnika Mirka 400 lir in v spomin padlega tov. Bruma Furmana 400 lir; Sanein Danilo pa v spomin bratov inž. Zorana in dr. Borisa Tume 300 lir.

Resljev kvart OF je prejel naslednje zneske: za sirote talcev in padlih partizanov v počastitev spomina ing. in dr. Tume od Leona Tavčarja 300 lir, v počastitev spomina pok. Sušnik Franca, umrlega v Mauthausu, od Marinka Nika 300 lir; za svoje turjaških žrtve: od kvarta tovarne Bonac 2270 lir; za internirance-povratnike: Strauss Vera 200 lir, Stupica Janko 500 lir, Debevc Justina 1000 lir; za ranjene partizane: Divjak Krista 200 lir.

Naročnike sprejema uprava »Slovenskega poročevalca«, Knafljeva ul. 5.

sla na vrhu Triglava na strehi Aljaževega stolpa slovensko trobojnico, ki naj priča, da je Triglav bil in bo ostal za vedno slovenski. Plezala sta po slovenski smeri v severni steni Triglava, na Kredarici odstranila z Aljaževega doma nemški napis »Althaus-Haus« ter po snegu in ledu v najlepšem vremenu dosegla vrh Triglava. Naj višna naša zastava v spomin padlim junakom in v čast hrabrim borcem za svobodo!

Naš ožak Triglav pa je imel te dni še dva druga obiskovalca. V nedeljo sta se povzpela nanj naš neugnani planinski vodnik Jože Čop in njegov tovariš Ivan Poljšak. Šla sta iz Vrata na Luknjo, po Bambergovski poti in potem po novi vojaški cesti na vrh Triglava. V kratkem pomenku je Jože Čop, ki mu je z obraza sijalo neizmerno zadovoljstvo, ker je po dolgem času mogel spet obiskati svoje priljubljene planine, povedal:

S tovarišem Poljšakom sva ob 6. uri šla z Bovškega snega in sva ob 8. bili že na vrhu. Tam sva izstrelila 33 raket v pozdrav maršalu Titu, ki je prav ta dan obiskal gorenjski kot naše pod okupatorjem tako trpinčene Slovenije. Prenočila sva v nekdanji vojašnici, kjer je prostora za 300 ljudi. Posloplje pa je popolnoma izropano. Ista usoda je zadela naše lepe planinske domove in kočje Aleksandrov dom, Kredarico, Staničev kočo in Aljažev dom. Uničena je tudi 6060 m dolga električna vzpenjača. Po izropanih planinskih zavetjih pa so še napisali v pozdrav novi Jugoslaviji in njenemu graditelju maršalu Titu, kar naj bo prvi korak na tem polju k vsestranski obnovi naše države. Nekdanji mejniki so prav tako odstranjeni, da človeka ne bo več bodla v oči krivica, ki so nam jo pred četrtoletjem vsilili. S Poljšakom sva se vrnila po Bambergovski poti, ki pa je v precej slabem stanju. V tednu dni pa jo bo mogoče popraviti in na novo markirati. Izletnikom z vozili bodi v opozorilo, da je pot med Turkovno planino in Aljaževim domom neuporabna, ker je bilo tam odvzanih 8 bomb.

Lovce bo zanimalo, da je letošnja zima pobrala silno mnogo divjadi. Domačin je pravil, da so plazovi divjali, kakor on ne pomin. V Krmi, Vratih, Kotu in drugih dolinah so našli nad 300 živali, po večini mladitvev in koz. Poteklo bo precej časa, preden se bo divjad spet razmnožila. Ljubitelji planinske flore pa bodo naravnost presenečeni, prvi Čop, nad obliko in krasoto planinskega cvetja. Na mnogih krajih se sploh ne pozna, kod je vodila steza, tako da je človeku kar težko pri srcu, ko stopa po pisani preprogi lepo dišečih planinskih cvetk.

Pastirji so že pripeljali črede drobnice na planino, zlasti iz Trente jih vodijo na planinsko pašo. Zadnje dni jih je sicer presenil sneg, ki je pa v nižjih legah hitro skopel. Svoboda, ki je zajela že skoraj vso našo domovino, je objela tudi naše planine. Njihovo lepoto bomo znali prav ceniti šele zdaj, ko jih imamo spet v svoji posesti in jih bomo obiskovali po mili volji, a vedno s toplim, prazničnim občutjem.

Potujete samo z dovolilnico za potovanje!

Iz ministrstva za notranje zadeve smo prejeli naslednje opozorilo:

Kljub jasni pojasnili glede potnih dovolilnic, ki so bile javno objavljene, se ponovno dogaja, da potujejo civilne osebe iz kraja v kraj brez predpisanih dovolilnic. Opozorjamo vse prebivalce, da imajo organi narodne oblasti strogo nadzorovati gibanje civilnih oseb in zavrniti oz. aretirati vsakogar, ki nima predpisanega potnega dovoljenja.

Da odstranimo vsako nejasnost glede dovolilnic za potovanje, ponavljamo: Kdor hoče potovati iz svojega kraja v sosednji kraj v istem okraju, mora imeti dovolilnico Narodne milice svojega kraja. Kdor hoče potovati v drug okraj v istem okrožju, mora imeti dovolilnico okrajne Narodne milice. Kdor hoče potovati v drugo okraj, mora imeti dovolilnico okrajne Narodne milice in končno za potovanje po vsem slovenskem ozemlju ali v kraje izven Slovenije dovolilnico ministrstva za notranje zadeve. Vse to velja tudi za potovanje iz Ljubljane ali v Ljubljano.

Prošnje za vse vrste potnih dovolilnic se morajo vlagati pri pristojnih krajevnih poveljstvih Narodne milice oz. v Ljubljani pri Komandi Narodne milice. Z izpolnjevanjem gornjih predpisov se bo izognilo prebivalstvu vsem nevarnostim in prispevalo k čimprejšnji ureditvi našega osebnega prometa.

Oskrbite slike za izkaznice!

Komanda Narodne milice za mesto Ljubljano bo pričela v prihodnjih dneh izdajati izkaznice namesto dosedanjih osebnih izkaznic. Te izkaznice si bo morala nabaviti vsaka oseba v starosti od 16 do 60 let. Za izkaznico bo morala vsaka stranka predložiti dve sliki v približni velikosti 4,50 krat 5 cm. Opozorjamo vse zavezanca, da ne bodo nepotrebni ovir pri izstavljanju izkaznic.

Odredba o poslovanju denarnih zavodov

Do nadaljnjega morajo denarni zavodi, katerim so imenovani delegati ministrstva za finance, odnosno okrajnih ali okrajnih odsekov za finance, posloovati v okviru sledečih navodil:

Člen 1. Denarni zavodi poslujejo po svojih dosedanjih pravilih, kolikor ti ne nasprotujejo določbam teh navodil in po navodilih ministrstva za finance. Nadzorstvo nad poslovanjem denarnih zavodov vrši ministrstvo za finance po svojih delegatih. Delegat je skupno s celokupnim upravnim odborom in namestnikom odgovoren za pravilno in redno poslovanje zavoda.

Člen 2. Za izpolnila veljajo sledeči predpisi:

Dovoljuje se dvig do najvišjega zneska 3000 lir (tri tisoč) mesečno za vsakega posameznika iz tekočih računov, kakor tudi iz polimskih hranilnih vlog. V pokrajinah, kjer ni lira zakonito plačilno sredstvo, določijo vsilno vsote okoli NO odbori. Več ločenih računov istega vlagatelja pri istem zavodu se mora smatrati kot en račun. Vlagatelj z več računi pri raznih zavodih se more koristiti le z računi pri enem samem zavodu. Izplačila iz hranilnih knjižic, glasnic se na prinesnika, se izvršijo samo proti predhodni ugotovitvi identitete lastnika knjižice, identitete in pooblastila morebitnega predložitelja knjižice. Zavod mora vse te podatke registrirati.

Preko tega okvira izplačujejo denarni zavodi upravičencem na pisnem prošnji njihove vloge odnosno dobroimetja v primeru izkazane potrebe — predvsem za plačilo dospelih plačil, mezd in pokojnin —, ki jo potrdi za upravičeno pristojni NOO odnosno Odbor DE, to pa te z dovoljvijo delegata.

Člen 3. Nove vloge na hranilne knjižice in tekoče račune, nastale po 10. maju, so razpoložljive vsak dan in brez omejitev.

Člen 4. Prenosi iz enega računa na drug račun bodisi pri istem zavodu, bodisi prenosi iz enega denarnega zavoda v drugega, so v svrhu plačila najemnin, taks, zavarovalnih premij, posmrtnin, rentnin itd. dovoljeni, toda le z dovoljvijo delegata.

Člen 5. Vsi posli z devizami, valutami in vrednostnimi papirji sploh so do nadaljnjega prepovedani.

Člen 6. Sages-i in depoziti ostanejo pod zaporo. Odpiranje safes-ov in izdajanje depozitov je dovoljeno samo z odobritvijo delegata in v njegovi navzočnosti. Dvigi iz safes-ov in depozitov se morajo pri zavodu registrirati.

Člen 7. Denarni zavodi poslujejo od 8. do 14., njihove blagajne pa od 9. do 13. ure. Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Minister za finance:
Dr. Aleš Bebler l. r.

Prijava živega in mrtvega inventarja z državnih in zaplenjenih ter posestev izseljenih oseb

Ministrstvo za kmetijstvo razglasa:

Vsi tisti, ki so s posestev narodne imovine, bodisi državnih ali zaplenjenih kakor tudi s posestev izgnancev ali izseljenecv odnesli, odpeljali ali kakor koli odjurili kakršni koli živi ali mrtvi inventar (živa vsake vrste, vozovi, stroji, orodja, naprave, pripomočki, razno blago, zaloge itd.), se pozivajo, da vse to takoj prijavijo krajevnemu narodno osvobodilnemu odboru, ozir. odboru OF.

Prijavitelj je treba tudi vse tiste premičnine ali pritlikline naštetih posestev, ki so bile izposojene, vzete v najem ali kakršno koli uporabo ozir. naslanjanje.

Prav tako so dolžni prijaviti navedene stvari naštetih posestev vsi tisti, ki vedo, kje se nahajajo, komu so bile odvzete, odpeljane, izposojene ozir. vzete v rabo.

Uredba

o registraciji vseh motornih vozil na ozemlju federativne Slovenije

Člen 1. Vsa motorna vozila na ozemlju federativne Slovenije se morajo prijaviti in registrirati.

Člen 2. Registracijo vrše: 1. Mestni odbor OF Ljubljana, 2. Okrajni odbor OF za ljubljansko okraj (razen za področje Mestnega odbora OF Ljubljana), 3. Okrajni NOO za novomeško okraj, 4. Mestni odbor OF Maribor, 5. Okrajni odbor OF za mariborsko okraj (razen za področje Mestnega odbora OF Maribor), 6. Okrajni odbor OF za celjsko okraj.

Člen 3. Vsa civilna upravna oblastva in ustanove, kakor tudi vse civilne osebe so obvezne, da izvrše prijavo do 10. junija 1945.

Člen 4. Kdor motornega vozila ne bo pravočasno prijavil in ga dal registrirati ali se bo vozil z neveljavno spoznavalnim znakom, mu bo vozilo odvzeto.

Člen 5. Ta uredba stopi takoj v veljavo. Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Minister za lokalni promet:
Franc Snoj l. r.

Poziv lastnikom konj, vpreg in voz

Komanda mesta Ljubljana, prometni odsek, poziva vse lastnike konj, vpreg in voz, da do 1. junija pisмено ali ustno prijavijo: število konj, število voz (dira, gumni dirka, kason, lojtni voz, zapraviljivek in pod.), število konj iz vojnega plena, število voz iz vojnega plena. Prijave naj se predajo na Masarykovi 14, I.

Pristojnost Zavoda za zaplenbo imovine upornikov v likvidaciji

Delegat ministrstva za pravosodje pri Zavodu za zaplenbo in upravo imovine upornikov v likvidaciji objavlja naslednje pojasnilo:

Z ozirom na okolnost, da se veliko število raznih oškodovancev obrača na ta Zavod zaradi povračila po okupatorju in njegovih pomagačih zaplenjenih predmetov, pojasnjujemo, da je Zavod pristojen le v slučajih, kjer je bil oškodovanec z odlokom,

objavljenim v »Službenem listu«, proglašen za upornika in mu je bila imovina zaplenjena.

Za vse ostale primere zaplenb po policijski itd. na območju mesta Ljubljane pa je pristojen odbor, ki bo poziv za prijavo in svoj naslov itd. objavil v kratkem v časopisu.

Poziv obveznikom nasproti Nemcem

Glasom odloka AVNOJ-a o prenosu sovrainkove imovine v državno last od dne 23. XI. 1944 je prešla v državno last vsa imovina v čl. 1 točke 1 do 3 navedenih ustanov in oseb, t. j. vsa imovina nemške države in njenih državljanov, vsa imovina oseb nemške narodnosti ter vsa imovina vojnih zločincev in njihovih pomagačev.

Z ozirom na gori navedeni odlok pozivamo vse fizične in pravne osebe, ki imajo kakršne koli obveznosti imovinskega značaja nasproti gori navedenim osebam in ustanovam, da od dneva izdaje tega poziva poravnajo svoje imovinske obveznosti, zlasti zapadle najemnine, zakupnine, obresti, anuitete, dolgove itd. s pologom pri Denarnem zavodu za Slovenijo pri Predsedstvu SNOS-a v prostorih bivše Državne hipotekarne banke v Ljubljani.

Opozorjamo, da je vsako plačilo dosedanjemu lastniku ali upniku neveljavno.

Ljubljana, dne 29. maja 1945.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!
Komisija za upravo narodne imovine pri Predsedstvu SNOS-a v Ljubljani
Dr. Lemež Milan, predsednik

Poziv in opozorilo

Iz bivše nemške vojaške bolnice na Studentu pri Ljubljani je nekdo odstranil iz tamšnje kinematografske kabine projekcijski objekt, glavni zvoknik za dvorano, transformator za obločno luč in navijalni del previjača, iz kinematografske kabine v poslopju Kazine v Ljubljani pa 2 projekcijska objektiva.

Oblast smatra, da je do te delitve, ki je to odstranil, stvar zavaroval pred okupatorjem ali drugim neupravičencem in prosi, da se ta material nemudoma vrne v nasprotnem primeru se bo stvar najstrožje zasledovala in krivci kaznovali.

Propagandna komisija pri IOOF
DRŽAVNO FILMSKO PODJETJE
Podružnica za Slovenijo,
Ljubljana — Sv. Petra cesta 1/II.

Obvestila OF

Vse nepravične družine borcev NOV in POJ, pa tudi borcev NOV in POJ, invadiral narodno osvobodilne vojske in njihove družine ter družine žrtve fašističnega terorja poziva Komisija za izdajanje podpore, da se javijo na svojih kvartirah, kjer prejmejo popisne pole za podporo. Pole naj izpolnijo vrnijo na svoje kvarte.

Kvart OF bančnih in zavarovalnih zavodov sporoča svojim tovarišom in tovarišicam, da so naši uradni prostori odšli v Vzemajni zavarovalnici, Miklošičeva cesta št. 17, III. spr., II. nadst., vhod dvorišče. Začasno so uradne ure določene vsak delavnik od 16 do 18. ure. Tajnik.

IV. kvart Galjeva priredi v sredo, dne 30. maja ob 20. uri v prostorih Rakovnika miting. Sodeluje frontno gledališče.

Odbor OF za Vič vabi vse starše pionirjev rajona Vič, da se udeležijo sestanka, ki bo 30. maja ob 20. uri v dvorani meščanske šole na Viču.

Rajonski odbor OF Bežigrad. Danes, v sredo, 30. t. m. ob 8. uri zvečer bo v telovadnici bežigradske osnovne šole (v jami) predavanje o pegastem legarju, ki je terjal toliko žrtev med našimi rojaki v koncentracijskih taboriščih v Nemčiji. Tovariši in tovarišice, poučite se o nastanku te strašne bolezni in o merah za ohranjanje ljudskega zdravja. Predava gov. dr. Orel.

Po predavanju bo mali miting.

Zdravstveno predavanje. V četrtek, dne 31. t. m. bo ob 10. uri v dvorani kino Kodeljevo predavanje o pegastem legarju. Predavanje je vsem dostopno. Krajevni odbor OF, Kodeljevo.

ZSM Kvart Ajdovščina. Vahimo vse mladince kvarta od 14. do 24. leta, da se v petek 1. junija od 9. do 11. ure zglasijo v kvartu pisarni ZSM Ajdovščina, Gospodstva cesta 1 b (nad galerijo Obesnega). Sprejemamo tudi nove članke. — O'bor.

Mladina kolodvorskega kvarta! Kdor bi želel pristopiti k mladinskemu društvu ZSM, naj se zgleda v pisarni ZSM v Dalmatinovi ulici 10-I. Tudi člani ZSM v kolodvorskem kvartu se naprošajo, da se zglasijo v pisarni.

ŠIRITE TISK Osvobodilne fronte!

približalo Petrovačkemu polju, so vas obstrlevali s topovi po cele dni. Končno so Nemci, ustaši in četniki prodrili skozi Drinice na Kozila in se globlje ležeče planine. V vas pa je prišel Mane Rokvič, četniški komandant. Četniki so našli skupino drinških beguncv in zahtevali mleka od žena. Toda one so jim trdovratno odgovorile: »Bole je, da ga popijejo psi, kakor vi.«

Mane Rokvič je dal zažgati hčo, v kateri je bila »Borba«; nekje je našel tudi posteljo ter je to vrgel v plamen — ker je na njej spal Džilas.

Livniški tigi, katerega smo oddali Oblastnemu komiteju za Bosansko Krajino, je prišel v teku četrte ofenzive v težak položaj. Med tem, ko se je del nemških in ustaških divizij boril z našo glavno silo na črti Prozor-Konjic, so znatne sile, med katerimi so bili tudi četniki, obkolile del V. korpusa na Sator planini. Tigi, katerega pri premikanjih ni bilo moč po zaledeneli planini prevažati, je moral biti zaplenjen. To nalogo so izvršili tovariši iz tiskarne in kurirji Oblastnega komiteja. Našli so neko kolibo in v njej zakopali tiskarno, a črke so poskrli med ropotjo. Čim pa so delo izgovorili, so to področje že začeli obstrlejevati nemški mitraljezi. Ker so se Nemci nevarno približali, so kolibo zažgali, da bi zabrisali vsako sled. Nemci so res prodrli do stajle, toda niti na um jim ni prišlo, da je tu nekaj skritega.

Edince V. korpusa so se v težkih borbah pretokile skozi obkolitveni obroč na Sator planini in se kasneje udejstvovali v težkih borbah, dokler ni bila ofenziva razbita. Tovariši so bili strašno izčrpani, sestradani in zbežani. Udaljalo se po prividom, tako so kar na lepem v snegu videli hise z dimniki, se zbirali v vrstah s posodami v rokah, misleč, da stoji pred kotlom.

Ko je prenehalo sovražnikovo besnenje, so tovariši izkopali livniški tigi in ga najprej prenesli v Prekajo in nato v Busije pri Ribniku. V tem času so bili v tiskarni Jovo Martinović in Bogdan Popović, a po zlomu pete ofenzive so se v Krajiško tiskarno vrnili Pavle Vukičević, Bora Simić, Albert Altarac, Mira Vrklijača, Mara Binterhalter in novi tovariši Ante Krzmanić, Anton Butić in Stane Prpa. V Busijanih je delal tudi italijanski delavec Giovanni Perone iz Turina. On je pobegnil pred Nemci in našel svoje mesto med udarniki naše tiskarne.

Vas Busije je bila dokaj podobna Drinici. Vse ljudstvo je budno pazilo tiskarno, ki je bila nastala: jena v veliki kameli hiši Sime Banjaca. Ko pa se je začela četrta ofenziva, v začetku decembra 1943., so tigi spet zakopali. Nemci so prodrli do Čadjačice, prodirajoč od Banjaluke proti Jajcu, zato je prišel ukaz, da se tiskarna zakopje. Sodelavci so morali razkopati sneg in izdelati bunker, kmetje pa so na saneh prepeljali tigi. Le-ta je bil v zemlji samo čez noč, še naslednje jutro so ga izkopali, ker so Nemci odšli v smeri proti Mrkonju.

Tiskarna v Busiji je izdelala mnogo več tiska, kakor Drinica. Poleg »Glasa«, »Osvobodilnjaka«, »Mladog Krajišnika«, omladinškega lista »Mi mladi«, so tatisnili velike količine letakov, proglasov in raznih okrožnic. V začetku 1944. so začeli tiskati »Novo Jugoslavijo«. Uredništvo (Milovan Djilas, Radovan Zogović in Mitra Mitrović-Džilas) je bilo v Drvarju, od koder je, za vsako številko posebej, nosila rokopiese Vera Zogović navadno peš, kar je zahtevalo dva dni hoda. To je bila ena naših najboljših organiziranih tiskarn. Vsaka številka »Nove Jugoslavije«, ki je izhajala na 30 ali 40 straneh, je bila natiskana v treh ali štirih dneh in to v 3000 izvodih. Tako je bilo izdelanih sedem števk »Nove Jugoslavije«. Iz tiskarne so tisk v Drvar prevažali, dostikrat pa se je dogodilo, da konji niso mogli skoz sneg in so morali tovariši na hrbljih prenašati velike zavite časopisov.

Marca meseca je prišel iz Hrvaške, iz

Boj pegavcu in drugim epidemijam

Štiri leta smo zmagovito vodili boj proti fašističnim in nacističnim zločincem za ohranjanje slovenskega naroda. Ta boj je razredil naše vrste. Mnogo dragocenih slovenskih življenj je padlo za svobodo domovine. Mi smo tako srečni, da smo doživeli dneve svobode. Prehajamo v urejene razmere, v katerih nam je omogočeno, da se izognemo novim žrtvam. Dobivamo počitnice, da se pojavlja nov sovranski ljudskega zdravja — pegasti legar.

Slovenici! Tovariši! Napovedujemo neizprosno boj njemu in vsem njegovim povzročiteljem. Skrbite za snago in čistoto v stanovanjih in okolici. Pokopajte globoko vso vojno mrhovino, jame, sledove in okolico razkužite z apnom. Očistite vode, kanale, greznilce in pijte studenčnico! Pobjajte s paro, vročino in pranjem uši, ki so najnevarnejši prenašalec pegastega legarja! Sveta dolžnost za ohranjanje slovenskih življenj, za katere smo se borili, nam velja, da omogočimo zdravniški pregled vsem, ki se vračajo iz tujine, tako priseljencem kakor internirancem, ujetnikom in delavcem. Vse brez izjeme napotimo do krajevnih odborov OF oz. do najbližnjega poveljstva Narodne zaštite. Ravnajte se točno po odloku Štaba za repatriacijo, Slovenici, ki se vračate iz tujine! Sprejemamo vas z vso ljubeznijo. Prav tako pa zahtevamo, da se pozdravite in razkužite, preden stopite v svoje domove. To zahteva skrb od nas vseh za zdravje naroda, za preprečenje bolezni, predvsem

pegastega legarja, kateremu napovedujemo smrt.

V domovino se vračajo izseljenci, vojni ujetniki, interniranci in druge vojne žrtve, ki so bili odpeljani na prisilno delo v Nemčijo. Tem žrtvam fašističnega nasilja, brez ozira na narodnost, so vse naše civilne oblasti dolžne nuditi vsako pomoč. Da se prepreči morebitno širjenje nalezljivih bolezni in da bo mogoče nuditi organizirano pomoč, je odredil štab za repatriacijo vojnih ujetnikov in internirancev za Slovenijo: V vsaki vasi, kjer se pojavijo begunci, naj se določijo za njih nastanitev prostori, ločeni od ostalega prebivalstva. Iz teh prostorov se begunci ne smejo odstraniti od odhoda. Iz zdravstvenih razlogov je strogo prepovedan vsak stik s civilnim prebivalstvom. Ta stik mora preprečiti narodna zaštita.

Takoj po prihodu beguncv mora narodna zaštita, oziroma KNOO javiti najbližji komandi mesta prihod beguncv in njihovo število. Komande mest jih potem napotijo v za to odredene karantenske centre.

Za časa bivanja v naselju naj preskrbi hrano KNOO. V primeru, da je komanda mesta v bližini naselja, bo prišla hrana od tam.

Narodna zaštita oz. KNOO so v vprašanih, ki se nanašajo na begunce, neposredno podrejeni najbližji komandi mesta.

Vsi fisti repatriiranci, ki pa so že prišli v Ljubljano, naj se fakoi javijo na štab repatriacije za vojne ujetnike in internirance pri Komandi mesta v Ljubljani.

Dnevne vesti

Minister za gozdarstvo sprejema zasebne stranke samo ob ponedeljkih, sredo in petkih od 10 do 12.

Uprava centralne vojne bolnice sporoča, da se vršijo ambulantni pregledi na internem oddelku vsak dan samo dopoldne od 10. do 13. ure in ne več popoldne, kakor je bilo doslej.

Odstranite nekvatitne slike političnih osebnosti! Propagandna komisija pri IOOF naproša občinstvo, da uporablja v svojih izloženih knjižicah samo lepe in kvalitetne slike vodilnih političnih osebnosti. Nekvatitne slike naj čim prej odstrani, ker so sedaj na razpolago lepi portreti.

Rektorat Glasbene akademije opozarja slušatelje in gojence, da se je redni pouk tako na Glasbeni akademiji kakor na srednji glasbeni šoli pričel. Kdor bi brez predhodnega opravičila zamujal pouk, bo v smislu čl. 12 disciplinskih pravil črtan.

Ravnateljstvo II. ženske realne gimnazije javlja, da se pouk nadaljuje v istem vrstnem redu kakor doslej. Obisk je obvezen za vse učence.

Rudarskim upokojencem in nezgodnim rentnikom, bivajočim v Ljubljani in v bližnji okolici, bo izplačevala dajatve za junij in do nadaljnjega Glavna bratavska skladnica v Ljubljani, Miklošičeva 20, II. desno (palaca Okrožnega urada) 1. junija in naslednje dni. Upravičenci iz okoliša Krajevne bratavske skladnice v Kočevju bodo dobivali svoje prejemke pri Krajevni bratovski skladnici v Kočevju, oni iz okoliša bivše Krajevne bratavske skladnice v Krmelju pa pri Krajevnem osvobodilnem odboru v Krmelju odnosno v Trzinu. Za dokaz upravičenosti naj neposredni upravičenci prinesejo s seboj osebno legitimacijo, podpisani na pooblastilnih pa morajo biti potrjeni od kvartnih ozir. krajevnih odborov osvobodilne fronte.

Trgovcem špecerijske stroke sporoča Združene trgovce v Ljubljani: Trgovci naj pri odrezkih za mesec maj 1945 številke za dodatke lepjo za vsak racionalan predmet posebej. Delitev moke za prvo polovico maja naj obračunajo po dosedanjem načinu; odrezke druge delitve, to je za 8 dni, pa spravijo v snopiče, povežejo samo z eno pasico, na katero pritisnejo samo svoj žig, nato pa vse snopiče vložijo v vrečico, na katero pritisnejo tudi svoj žig in napišejo skupno število živilskih nakaznic po osem dnevnih odrezkov in skupno težo v kilogramih.

Peskarji, sobo-črkoslikarji so vabljeni na tovariški sestanek, ki bo na praznik, 31. maja ob 9. uri v Delavski zbornici, Miklošičeva 22a, I. soba št. 5. Dolžnost slehernega pomočnika je, da se sestanka sigurno udeleži. — Glavni odbor ESZDN za Slovenijo.

Proste vstopnice za kinematografe Sloga in Matica. Pri zadnji večerni predstavi v kinu Matici in kinu Slogi so rezervirani prosti sedeži na balkonu in sedeži pod balkonom za naše civilne ustanove in organizacije ter za vojaške oblasti. Pozivamo sekretarje vseh omenjenih ustanov in organizacij, da nam nemudoma sporoče šte-

vilo interesov za proste vstopnice ter da nakazuje vstopnice dvigajo vsak dan od 9. do 11. ure dopoldne v naši pisarni: Državno filmsko podjetje, Podružnica za Slovenijo, Sv. Petra 1, II (Urbančeva hiša).

Dr. Sterk Drago, specialist za notranje bolezni, ordinira od 15. do 16. ure v Knafljevi 12, pritičlje, levo (prej Dvořakova).

Sindikati hišnih poselstnikov objavlja, da je preselilo svoje pisarno iz palače Bata v Prešernovo ulico št. 54, I. nadstropje.

Zadnji dan pred odhodom Nemcev iz Ljubljane mi je neznan SS-vojak nasilno odvzel pred dramskim gledališčem skoraj novo kolo, sivo pleksano, znamke »Torpedoc«, evid. št. 10.320. Ker kolo nujno potrebujem v službene namene prosim vsakogar, ki mu je o kolesu kaj znanega, naj sporoči to na naslov: Ivo Komar, Ljubljana, Valjaveva 18.

Beleznica

KOLENDAR

Sreda, 30. maja: Ferdinand, Milica. DEŽURNE LEKARNE
Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; Ramor, Miklošičeva 20; Murmayer, Sv. Petra c. 78.

Radio Svobodna Ljubljana

569 m/46 m
Sreda, 30. maja.
7.00—7.30: Poročila. — 7.30—8.00: Pisanje na glasbo. — 8.00—8.30: Polzvečbe, obvestila. — 8.30—9.00: Orgelski koncert. — 9.00—9.30: Imena internirancev, ki se vračajo domov. — 12.00—13.00: Polzvečbe, obvestila, pozdravi. — 13.00—13.20: Poročila. — 13.20—14.00: Koncert na ploščah. — 17.00—18.00: Reprodukcijska glasba. — 18.00—18.20: Fedor Košir: v. d. predsednika komisije za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njegovih pomagačev. Naloge in pomen komisije. — 18.20—19.00: Koncert violiniške Francke Ročevce. — 19.00—19.40: Oddaja Kult. prosv. skupine DNO. — 19.40—20.00: Koroške pesmi. — 20.00—21.00: Oddaja, posvečena 105 letnici rojstva Petra I. Čajkoveškega. — 21.00—21.30: Poročila, pregled tiska, objave. — 21.30—23.00: Lahka glasba.

KINEMATOGRAFI

KINO MATICA predvaja danes ob 15. in 17. in 19. uri odlični sovjetski film o herojskih bojih ruskih partizanov

SEKRETAR RAJONSKEGA KOMITEJA

V glavni vlogi: V. Vanjin in Marina Ladinina. — Režija: I. Černjak.

KINO SLOGA predvaja danes ob 15. in 17. in 19. uri dokumentarne sovjetske filme

PADEK BUDIMPESTE, PROBOR OD VISLE DO ODRE in sovjetske tehnike.

Opozorilo: Pri zadnji večerni predstavi v kinu Matici in Slogi so rezervirani sedeži na balkonu in pod balkonom za vojaške in civilne ustanove. Vstopnice za te sedeže dvigajo vsak dan od 9. do 11. ure dopoldne pri Državnem filmskem podjetju, podružnici za Slovenijo, Ljubljana, Sv. Petra c. 1-II.

Vladimir Dedijer:

Partizanske tiskarne

(Nadaljevanje.)

Osemnajst števk »Borbe«, prvih pet po 2000 izvodov, ostalih po 3000; tri številke »Narodno osvobodilnjak«, organa AVNOJ-a (3200 izvodov, 1200 izvodov in 1600 izvodov); Bilten Vrhovnega štaba — tri številke po 1000 in 1200 izvodov; Vojno politični pregledi — dve številki po 500 izvodov; »Omladinska borba« — dve številki, prva 1000, druga 2000 izvodov; ena številka »Zena danes« v 1200 izvodih; ena številka »Krajiške Partizanske« v 1000 izvodih; »Osnove leninizma«, knjižno delo v 2000 izvodih; Stalinov govor o priliki 7. novembra 1942. leta — v 3000 izvodih; ena številka »Proletarac« v 3000 izvodih; brošura o jasenovačkem taborišču v 2000 izvodih; brošura Janka o Narodno-osvobodilnih odborih v 500 izvodih; zemljepisna karta vzhodnega bojišča — 3000 izvodov; Stalinova slika — 2000 izvodov. Letaki: Sedmonemembrski — 5000 izvodov, Proglas AVNOJ-a 7000 izvodov, proglas Vrhovnega štaba Bosanski krajini — 3000 izvodov, poslanica iz zasedanja pravoslavnih duhovnikov v Jasenici — 3000 izvodov, proglas za omladinski kongres — 2000 izvodov, proglas za prvo konfer

Kje so naši dragi?

Tomaž Lepold, ranjenec-borec se nahaja v Vojni bolnici Bežigrad, Ljubljana; neprispeva vse, ki vedo kaj o njegovih svojcih iz Zg. Bitnje 11 p. Preca - Primorsko, da mu sporoče v Slov. poročevalcu.

Anca Trebec je bila pri ge. Markovč. Vrnjanska Banja, vila Radomir uslužbenca kot vzgojiteljica. Kdor kaj ve o njej, naj sporoči staršem Trebec, Brezovica pri Ljubljani št. 120.

Polak Vinko je bil 26. VI. 1942 od okupatorja odpeljan v internacijo, pri Borovnici od partizanov osvobojen in se potem ni več javil. Kdor o njem kaj ve, naj sporoči materi Polak Alojzji, J. Korčeva ulica št. 11, Ljubljana, ali pa v Slovenskem poročevalcu.

Jože Ermenec, roj. 1905, doma iz Borovnice, se pogreša. Kdor o njem kaj ve, naj javi Zg. Bitnje, Preca - Primorsko, da mu sporoči v Slov. poročevalcu.

Pečar Franc, roj. 28. IX. 1924, in Pečar Stano, roj. 13. XI. 1925, sta bila odvedena v internacijo v Italijo Bonficia di Pistia, prov. Mateja. Neznane sta obala v VIII. 1943. Kdor o njih kaj ve, naj sporoči Pečarju Feliks, Dev. Marija v Polju 13.

Remic Branko, študent tehnike, je bil pred 4 meseci pri partizanih v Kozjanskem odredu. Od takrat ni vesti od njega. Kdor kaj ve o njem, naj javi na naslov: Remic Franjo, Ljubljana, Slomškova 15.

Zupančič Marija prosi poslušalce radia, ki so ali bi odšli se slišati sporočilo njegove sime ing. Zupančiča Franca iz Novega Sada, da ji javijo to na dom: Ljubljana, Na Jami 6-I.

Marn Adolf, rojen 1926 v Jaršah, je službeno poteval na Primorsko in je za njim ob času osvoboditve izginila vsaka sled. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči na ime: Marn Valentin, Jarš 21 pri Ljubljani.

Laznik Peter je odšel k partizanom 1. V. 1942. Novembra 1943 je bil v Vojkovi brigadi politkomisar. Januarja 1945 je bil ba je pri Gorici v 16. S. N. O. B. J. P. V. XXXI. divizija. IX. korpus. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči na naslov: Laznik, Stefanija, Kozarje št. 60, občina Dobrova pri Ljubljani.

Debeljak Ciril, rojen v Slov. vasi dne 25. VII. 1923, je odšel k partizanom iz Kočevja 9. IX. 1943. Po borbi na Turjaku je šel v Gorenjsko brigado, ki se je po porne baje imenovala Prešernova 7. udarna. Kdor kaj o njem ve, naj sporoči na naslov: Jeranko Ljodica, Cesta na Loko 18, ali »Slov. Poročevalcu«.

Trstič Stojan je odšel k partizanom iz Zagreba po 8. sept. 1943 k Ljubljanski brigadi in se od takrat ni javil. Naprosim vsakogar, ki kaj ve o njegovih usodi, naj sporoči na naslov: Trstič Viktorija, Ljubljana, Stare pravde 25.

Novina Matija, namestnik komandirja II. čete, II. bat. Tomiščevske brigade, je bil v ofiserski šoli v Metliki od 12. decembra 1944. leta, nato je odšel nazaj na Stajersko in se je moral javiti na IV. operativni coni. Kdor kaj o njem, naj javi njegovi sestri Tuhter Angeli, Crnomelj, okrajni odbor OF, ali pa po »Slovenskem poročevalcu«.

Novina Franc, borec v III. četi, III. bat. XVIII. brigade (Bazoviška), XXX. diviz. IX. korpus, se je zadnjič javil s Primorskega februarja 1945. I. Kdor ve kaj o njegovih usodi, naj sporoči njegovi sestri Tuhter Angeli, Crnomelj, okrajni odbor OF.

Merdus Stanko iz Trbovelj, star 19 let, visok, svetlih las je odšel 12. VII. 1944 k partizanom na Dolenjsko. Ker se od takrat ni več javil, se neprispeva vsak, kdor bi kaj vedel o njem, da sporoči v trgovino »Tivara«, Prešernova 54, Ljubljana.

Gruden Dušan iz Dravljaj je že dve in pol leta pogrešan. Oče prosi vakogar, ki ve kaj o njegovem sinu, da mu sporoči na naslov: Gruden Ivan, Drabovnjakova 5, Ljubljana 7.

Mrak Anton je bil v Ptujski liniji kurt na I. stanici 3. releejne. Sporočila o njem: Inthar Antonu, centralna vojna bolnica št. 41 v Ljubljani.

Inthar Franc je bil v Prekmurski brigadi. Kdor kaj ve o njem, naj javi bratu Inthar Antonu, centralna vojna bolnica št. 41 v Ljubljani.

Jerman Milan je šel 8. sept. 1943 k Sercerjevi brigadi kot kurir; zadnje mesece je bil v okolici Novega mesta. Kdor kaj ve o njem, naj javi v mlekarni »Jerman«, Resljeva c. 8.

Blatnik Tone, roj. 1914, iz Brastova, je iz Medvod odšel k partizanom aprila meseca 1944. Bilu Medvod je bil terencev. Kdor o njem kaj ve, naj sporoči sestri Pihler Rozji, Ljubljana, Cesta na Brno 35.

Franc Petrič je odšel k partizanom marca 1944 iz Dražic pri Borovnici. Poročila pošliti na Uredništvo ali pa radiu Svobodna Ljubljana.

Muslovč Avgust je bil odpeljan 23. februarja 1945 v Dachau: Muslovč Janez, vojni ujetnik, zadnja pošta od njega 8. januarja 1945 iz Wittenberga. Kdor kaj o njih ve, naj javi Muslovč Mariji, Gradšče 2, Ljubljana, ali radiu Svobodna Ljubljana.

Jože Keršnik, partizansko ime Dnk, roj. 17. IV. 1910 v Zagorju ob Savi, intendant delavniške »Kladivo«, Ljubno-Gornji grad (Savinjska dolina). Od božiča 1944 imamo zadnjo vest od njega. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči bratu Božidarju Keršniku, Ljubljana, Trnovska ul. 15.

Sluga Srečko (Feliks) je odšel od doma k partizanom 18. septembra 1944 v smeri proti Vrhniku. Od tega časa ni o njem nobenega sporočila. Če kdo kaj ve o njem, naj sporoči na naslov: Sluga Karolina, Ljubljana, Dravljaj, Bitenčeva ul. 3.

Suc Emil - Črt, rojen 7. maja 1919, študent agronomije, stanujoč v Kranju, Jezerska cesta 8, je odšel k partizanom dne 7. maja 1943. Bil je v tehniki v škofje-loškem okrožju. V avgustu je odšel na Dolenjsko in tedaj se je zadnjič javil. Pozneje je šel baje enkrat v januarju 1944 čez hribe okoli Litije. Če kdo ve, kje se nahaja, naj sporoči na naslov: Suc Antonija, Kranj, Jezerska cesta 8.

Ciril Šoberl, roj. 14. sept. 1927 na Jesenicah, je odšel lani 14. sept. k partizanom. Letos 7. aprila je odšel iz Bohinja na Primorsko, baje h Kosovelovi brigadi. Od tega časa se ni več oglašil. Kdor ve kje se nahaja, naj sporoči materi Ljodici Šoberlovi, Jesenice, Delavska ulica 9.

Ručman Rudolf, roj. 1877 v Varaždinu, pristojen v Dole pri Litiji, po poklicu rudar, je bil zaposlen 1. 1941 pri gradnji ceste v Litiji. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči

na naslov: poročnik Ručman Rudolf, pomočnik politikomisarja Komande mesta Litija.

Sedej Marija, roj. 1918 v Trzihu, steparica v tovarni Peko v Trzihu, je bila v neki ambulanti gorenjskega področja, februarja meseca 1945 v Cerknem na sektorju IX. korpusa. Po končanem tečaju je bila za bolničarko v delavnicah vojne oblasti IX. korpusa v Trebnjah nato pa v brigadi »Ivana Gradnika«. Kdor ve kaj o njej, naj sporoči na naslov: poročnik Rudolf Ručman, pomočnik politkom. Komande mesta Litija.

Križman Franc, star 17 let, iz Trzina, je odšel k partizanom 24. avg. 1944. Bil je pri Koltrškem odredu na Koroškem za kurirja. Kdor o njem kaj ve, naj sporoči materi Križman Mariji, Trzin 114, p. Domžale.

Dr. Zgur Mirko iz Kranja, vojni ujetnik št. 43664, je zadnjič pisal 4. II. 1945. Naslov je bil: Münster Hoher Heckenweg, Stalag VI F, Kdor ve kaj o njem, naj sporoči sestri Zgur Adi, Ljubljana, Poljanski nasip 12/I. 8. vrata.

Zor Milan, roj. 26. 10. 1923, je bil 28. 6. 1942 pri Borovnici osvobojen iz vlaka. Bil je menda v začetku v šolski četi v Smuku, nato pa v Cankarjevi brigadi. V letu 1943 in pozimi 1943/1944 je bil baje na Gorenjskem. Kdor kaj ve o njem, naj sporoči Zoru Ivanu, Ljubljana, Trstenjakova 2/II, ali našemu listu.

Buh Vojko, rojen 1925, je odšel k partizanom v Jesenic februarja 1944. Baje je bil v poletju 1944 v Gradnikovi brigadi. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči na naslov: Buh Anton, Kongresni trg 4/I, pri gosp. Krumaršiču, Ljubljana.

Poljanec Franc, star 18 let, iz Ljubljane, je odšel 1. 1942 k partizanom. Bil je v I. četi IV. bataljona Cankarjeve brigade. Partizansko ime »Miša«. Kdor o njem kaj ve, naj sporoči očetu Poljancu Francu, Ljubljana, Tyrševa 51.

Odgovori

Ranjeni-borci na okrevanju v Vojni bolnici Bežigrad, Ljubljana iskreno pozdravljajo svoje:

Sršen Pavel, Sv. Stefan pri Hrastniku; Strumplj Franc, Pameče pri Slovenj-gradu;

Bogotin Albin, Veliki Dol - Koprivnica; Vlašič Jože, Trboče pri Crnomlju;

Pehar Ivan, Čreta, Slivnica pri Mariboru; Dragar Franc, Dol pri Hrastniku;

Miklavčič Anton, ranjenec-borec, išče svojega brata Alojza, zaposlenega v času italijanske okupacije pri mizarskem podjetju Kunčič v St. Vidu. Javi naj se v Vojni bolnici Bežigrad (gimnazija), Ljubljana.

Partizanka-bolničarka Erjavce Marija (Osice, Krka pri Muljavi) sporoča svojim staršem, da je živa in zdrava v Ljubljani.

Olga in Andreja Rozman se javljata Ivčetu, da sta pri njej v Ljubljani.

Tovariši iz avto šole GSS v Ljubljani pozdravljajo svoje: Papež Rudi, rojen 1924 v Krnjetu - St. Janz; Štenc Anton, rojen 1921 v Metrovici; Ribič Avgust, rojen 1919 v Brezjem; Gačnik Jože, rojen 1923 v Ravni; Labuhar Milan, rojen 1922 na Senovem; Škoberne Franc, rojen 1912 v Reštanju.

Kleč Franc, rojen 3. dec. 1909 v Grahovem ob Bači, sporoča staršem ter vsem sorodnikom in prijateljem, da je živ in zdrav, začasno še v koncentracijskem taborišču Dachau. Vse prav lepo pozdravlja. Upa, da bo v kratkem s transportom prišel v svobodno domovino. - Lapajne.

Tomaž Lipovec iz Poljske je živ in zdrav v Trstu. Sporočite ženi Ančki.

Ivan Por iz Krnice je v Trstu. Sporočite očetu Martinu v Gorjah.

Martin Žnidaršič sporoča svojemu očetu Jožetu Žnidaršiču in sestri Franciški, doma iz Gor. Vrhpolja pri St. Jerneju na Dolenjskem, da je živ in zdrav in se mu godi dobro. Nahaja se v Ljubljani.

Alojz Vesel pozdravlja živ in zdrav svojo družino iz taborišča Dachau. Kdor more, naj sporoči to njegovi družini v Globel št. 7 pri Sodražici.

Družina Stanislava Pučka pozdravlja družini Pučka in Mavrič v Ivanjkih in jih prosi za sporočilo po »Slov. Poročevalcu«, če so se že vsi vrnili na svoje domove.

Marija Pučko pošilja pozdrave teti Toniki in Berti Gradšar v Oplotnici. Teto Julko Jagodič iz Kamnice pri Mariboru prosi, naj se javi po »Slov. Poroč.« in pozdravlja uca Martina in družino.

Lesjak Toneček, radiotelegrafist, sporoča Mimi Moharjevi, da je živ in zdrav in da se nahaja v Zagrebu.

Tov. Jurečič iz Gradca pri Crnomlju sporoča, da se nahaja njena prtljaga v Ljubljani pri Veseljku, Kersnikova ul. 3.

Gruden Franc (Švejk) je bil konec februarja 1944 ujet in v zaporih v Mariboru. Sporoča Rode Karel, Rusje pri Domžalah, da je zdrav, v VII. armadi, slovenski korpus, začasno v Ljubljani, a ne ve, kam bo zdaj poslan. Bil je 4 mesece kot ujetnik v Londonu. Prisrčno pozdravlja mater, brata in sestro.

Rajter Ferdinand iz Gor. Radgone javlja svojem, da je zdrav v IV. armadi, III. prekomorski brigadi, začasno v Ljubljani. Lepo pozdravlja vse domače in znance.

Luštek Mariji, Karteljevo-Mirna peš sporoča hčerka, da je živa in zdrava v Ljubljani kakor tudi Vatovecvi. Kmalu na svidenje.

Družina Kariz Albin pozdravlja sestro Benčina Marijo, Hotel Toplice. Naj se javi. Blatnik Slavko, partizan iz St. Jerneja, javlja staršem, da se nahaja v beneškem bataljonu oper. štaba za Zapadno Primorsko v Tolminu. Prosi, naj ga obiščejo.

Srčne pozdrave pošilja sevniki fantje iz III. brigade KNOJ-a iz Slovenskih goric: Motore, Kerin, Turnšek, Lošdorfer in Mohorčič. Pravijo, da pridejo domov, ko bo mir zagotovljen v naši lepi Sloveniji.

TANJUG za Slovenijo potrebuje za Beograd

2 STENOGRAFA (stenografinji) za italijanski jezik. Predstaviti se je treba na Tyrševi cesti št. 1a/IV. nadstropje.

UMETNIŠKE SLIKE! portretiram olje akvarel tudi z dobre fotografije - povečam

VOGELNIK JANEZ, Medvode št. 2

MALI OGLASI

DEKLE, mlado sprejeto postrežbo za popoldanske ure. Naslov v upravi 1159-1

GOSPODINJA, samostojna, sprejeto službo pri eni osebi za 1. junij. Pisni pogoji na upravo pod 1. junij. 1111-1

FRIZERKO, dobro moč sprejeto takoj »Olga«, Beethovnova ul. 14 (Dunav). 1098-1

POMOČNICO, friz. dobro izurjeno moč in vajeno, sprejemni tavori ali pozneje. Res Viktor. frizer. Gladliška 8a. 1092-1a

DEKLE, ki bi ml. doma gala v gospodinjstvu ter me poznaje nadomestila. Sprejemni tavori. Imaj. takšne, ki so brez doma. Slomškova 31. 1026-1a

OPTIK sprejeto pomočnico za trgovino in delavnic. Zaželena je dobra refrakcijska. Ostalo po dogovoru. Naslov v upravi. 1003-1a

POMOČNICE samostojne ali tudi začetnice. Sprejeto modni salon. Prečna ul. 3. 928-1a

POMOČNICA pečarskega in valenca sprejeto Kočev. Tona. Celovška 102. 648-1a

GOSPOD. POMOČNICO pridno, počeno, popri. noma zmerno vsah. hišnih del. sprejemni tavori. Osebn. dogovor od 15. do 16. ure. Resljeva 6. I. 1182-1a

SLUŽKINJO, mlajšo, za lažja dela, takoj sprejem. Zglašiti se do 7. jutraj. Kopalšiča 5. soba št. 1. Trnovo. 1178-1a

ŠIVILJO na dom, prvotno, iščem takoj. - Zglašiti se od 11. do 15. Naslov v upravi. 1185-1a

DEKLE ali postrežbo, vseh vseh gospodinj. skih poslov, sprejem. Vprašati med 12. in 15. Naslov v upravi. 1171-1a

FANTA za lahka dela v trgovini sprejem. Lahko tudi sama za pol dneva. Dobra plača. Kar. ničnik. Mestni trg 18. 1136-1a

POMOČNICA, dva, frizerko ter valenca sprejem. takoj ali po dogovoru salon »Frank« - Ljubljana - Kresja. 1147-1a

GOSPOD. POMOČNICO, ljubiteljsko otrok, ki zna nekoliko kuhati, sprejem. Naslov v upravi. 1127-1a

VEZALKO cvetja za takoj išče cvetličarna Split. Naslov v upravi »Poročevalca«. 1125-1a

PLETILJE, izvršene na ročnih in motornih pletilnih strojih, sprejme Industrija pletenil Anton Savnik, Škofja Loka. 1121-1a

DEKLE k otroku sprejem za ves dan. Naslov v upravi. 1117-1a

POMOČNICO, krojaško sprejeto takoj damski modni salon. - Ruper Angela, Miklošičeva cesta 36, III. 1115-1a

PRODAJALKO, sprejeto sprejem takoj. Naslov v upravi pod »Takoja«. 1114-1a

FANTA, poštena in marljiva, sprejem kot namočevalca v službo. Javi se v cvetličarni P. Herzmannsky nasl. I. Skale, pasaja. 1110-1a

VAJENKO, frizer, sprejem takoj salon »Olga«, Beethovnova 14 (Dunav). 1097-1a

VAJENKA sprejeto avto delavica A. Kaučič, Tržaška. cesta 54. 1165-44

UCENKO(CA) sprejeto sprejeto trgovino. Naslov v upravi »Slov. Poročevalca«. 1128-44

INSTRUKTORICO za 2. razred osnovne šole za deklico 9. let, in to v bližini Sp. Šiška ali Bežigrada, sprejem. Zglašiti se takoj v svrhu dogovora. Kamniška ul. 13. pritičje, levo. 1162-3

PROdam OBLEKO, železničarsko, bluzo nova, hlače malo nošene, ugodno prodam. Naslov v upravi. 1189-6

PRT, namizni, zavese, krasno ročno delo, prodam, Selenburgova 4, pri hišnici. 1188-6

PLAŠČ prodam ali zamenjam za drugačo in tudi kupim plašč. - Naslov v upravi. 1175-6

POTOAPARAT »Kodak Duo« 4 1/2 x 6, optika 4,5 Compur, se prod. Naslov: Bar. Julija, Rudnik št. 85, blizu trgovine Jelačin. 1164-6

OBLEKO, moško, novo, zamorjavo, zamenjam najraje za živec. Naslov v upravi. 1190-8

DENAR ali naravnale dan za mešno kuhinjsko opremo. Ponudbe na upravo pod »Kuhinjska oprema«. 1183-8

PLAŠČ za kolo zamenjam za protivrednost. Marn. Rožna dolina. Cesta XV, 20. 1158-8

VOZIČEK, lep, globok, zamenjam za športnega in doplačilo. Naslov pusti v upravi pod »Dobro«. 1166-8

CEVLJE, moške, nize, št. 43, zamenjam za lep okvir za sliko. 40x50. Naslov v upravi. 1139-8

PROTIVREDNOST dam za moške nogavice, Naslov v upravi. 1176-8

CIGARETE dam za karkršna koli živila. Naslov v upravi. 1138-8

KROMPIR zamenjam za kumari ali beli zdrob. Trnovski pristan št. 25. pritičje. 1129-8

CEVLJE, nove, rjave, nize, št. 38, zamenjam za rožnato svil. obleko. - Kramer. Kalanov. ulica 16 Bežigrad, za gostilno Kačič. 1119-8

KOZIČKE zamenjam za moške srajce. Šmartinska 96. 1116-8

STAJICO, kunočje, lepo, prodam. Zajc. Ludvik. Franciška c. 6. I. 1173-6

CEVLJE dva para, elegantne, št. 36, 37, za obleko (krilo, poletno), bluze za srednje postavo, čipke v črni in svetlo modri. Oglad od 13 do 17. Resljeva 4a, III. desna. 1172-6

URO, skoraj novo, damsko, zapetno, dobro znamke, zelo lepe oblike in dve moški žepni ure. srebrno in kromirano. prav tako dobre znamke. prodam ali zamenjam za živila ali druga. Kamniška 13. pritičje, levo. 1161-6

PREGRIJALJO, zlaturno, pliš. čista volna, krasno, in svilen odelo. čisto predelano, prodam ali zamenjam. Naslov v upravi. 1146-6

OBLEKO, moško, volno, predelano, za moško obleko, in blago za obleko. kostum ali plašč, prodam. Javornikova 3. III. 1145-6

FROTIR za dve kopalnici, belki, črtasto, lepo, čisto, belomodre, št. 37, in temnomodro svilu. prodam ali zamenjam. Javornikova ul. 3. 1144-6

VOZIČEK, sportni, otroški, prodam. Natlačeno. V. 16, I. levo. 1132-6

VOZIČEK, globok, dobro ohranjen, otroški, prodam. Bajc, Ljubljana, Bavarska steza št. 5. I. 1154-6

CEVLJE, moške, št. 41, nove, črne, prodam. Naslov v upravi. Oglad od 12 do 14. 1150-6

SVILO, rožasto, za letne obleke ali bluze, in svilo za damsko perilo, prodam ali zamenjam za živec. Naslov v upravi. 1131-6

KUPIN KNJIGARNA Dolžan Janez, kupi vsako slovensko knjigo. Stritarjeva ulica 2. 9-11

RADIO, brezžični, dobro znamke, kupim. Naslov v upravi. 1078-7

ZAPIRAC za tube, kupim. - Ponudbe na upravo pod »Dobro ohranjen«. 966-7

KOLO damsko, močan nabrtnik in prvotno volno moško blago za zamenjavo v upr. kupim. Naslov v upr. 952-7

PLATNO, 4 m, kupim ali zamenjam za dobro blago. Ponudbe na upr. pod »Platno«. 1157-7

SLOVENSKO in tuje leposlovje ter ostale izvirne knjige in prevode - kupuje Janez Dolžan, knjigar, Stritarjeva ul. 2. 407-7

POSTELJICO, lepo ohranjeno, otroško, kupim. Kessler, Gosposvetska c. št. 95a, II. 1143-7

OKVIR za sliko, 40x50, po možnosti blondel, kupim. Naslov v upravi. 1140-7

KLAVIR, kratak, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe upravi pod »Kratek klavir«. 1134-7

JEDILNICO, moderno, in omazo za oblake, kupim. Naslov v upravi. 1133-7

VOZIČEK, otroški, globok ali športni, kupim. Ponudbe na upr. pod »Voziček«. 1155-7

MOŠKO TRAVO kupim. Ponudbe na upr. pod »Trava«. 1149-7

PREPROGO in 2 prešiti odeli kupim. Ponudbe na upravo pod »Dobro«. 1122-7

RADIOAPARAT prvotne znamke, dobro ohranjen, kupim. Senica, Leonišče, soba 38. 1130-7

PERILO, posteljno ali dobro kotenino, kupim; dam živec in zabelo. Ponudbe na upravo pod »Dobro blago«. 1113-7

naše najiskrenejša zahvala. Prav posebno pa se zahvaljujemo trdnici Belihar-Velapč za poklonjenje, sodelovanje in sosedstvo za krasne vence, kakor tudi vsem ostalim darovalcem čv. v vsem tistim, ki so pokojnico v tako častnem številu sprejeli k njenemu preranemu grobu. Sv. mami se jo bo darovala v soboto, dne 2. junija, ob pol 7. uri v cerkvi sv. Franciška v Šiški.

Ljubljana, dne 29. maja 1945.

V imenu vsega sorodstva: Albin Končina, roj. Virant, teta.

ZAHVALA. - Vsem, ki ste s nami sočustvovali, nas tolažili ter na kakršni koli način počastili spomin našega srčno ljubljenega moža in očka.

Janeza Zorca

Izrekamo iskreno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo g. direktorju ing. Soncu Stanislavu za iskrene posvetovalne besede, nadalje vsem njegovim stanovalcem, prijateljem, uslužbenim mestne elektrarne Ljubljane, vsem darovalcem krasnega cvetja in vsem prijateljem in znancem, ki so pomagali v tako velikem številu sprejeli na njegovi zadnji poti.